

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI

CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

ZA ROK 2016

BRATISLAVA, 2017

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže**

Sídlo: **Bratislava, Špitálska č. 8**

Rezort/zriaďovateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Riaditeľka a vedúca služobného úradu centra: **JUDr. Andrea Cíсарová**

Forma hospodárenia: rozpočtová organizácia

Kontakt: telefón: **02/2046 3208**

02/2046 3248

fax: **02/2046 3258**

e-mail: **info@cipc.gov.sk**

informácie: www.cipc.sk

2. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA CENTRA

V Centre pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) prišiel do platnosti a účinnosti dňa 15. októbra 2013 nový organizačný poriadok a štruktúra. Na základe novej organizačnej štruktúry sa štátni zamestnanci delia do oddelení a referátov.

1. Medzinárodnoprávne oddelenie sa delí na:

- Referát právnej pomoci kde sa zaoberajú agendou:
 - a) vymáhania výživného,
 - b) neoprávnených únosov a
 - c) práve styku.
- Referát medzištátnych osvojení
- Referát sociálnej a psychologicko – poradenskej činnosti

2. Oddelenie podpornej činnosti sa delí na:

- Referát ekonomiky
- Referát sekretariátu

1. ÚLOHY CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže sa aj v tomto roku zaoberalo a plnilo si úlohy v rámci medzinárodných dohôd a v intenciách Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže (č.305/2005 Z.z.) ako aj Zákona o rodine (č 36/2005 Z.z.).

Centrum si tu plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Haagskeho dohovoru- dohovor o občianskoprávných aspektoch únosov detí ako aj nariadenia Brusel II bis. Nariadenie 2201/2003 ES o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000)

Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí tzv. Haagsky Dohovor; súčasťou nášho právneho poriadku sa stal oznámením č. 119/2001 Z.z. –Dohovor o právomoci a rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (uzavretý 1996) uverejnený v zbierke zákonov SR č- 344/2002 Z.z. Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel II bis.)

Základná filozofia Haagskeho dohovoru

Podľa Haagskeho dohovoru je protiprávnym konaním premiestnenie dieťaťa do niektorého zo zmluvných štátov alebo zadržanie dieťaťa v niektorom zo zmluvných štátov v prípade, ak tým došlo k porušeniu: opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písme a) možno nadobudnúť viacerými spôsobmi, napr. priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu. Cieľom Haagskeho dohovoru je

obnovenie pôvodného stavu pred únosom dieťaťa. Podobne nariadenie Brusel IIbis. uvádza v článku 11 odseku 4, že súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b Haagskeho dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V každom prípade je treba zdôrazniť, že vždy sa musí každý prípad posudzovať individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, a preto aj dohovor upravuje prípady, kedy je možné odmietnuť návrat dieťaťa (čl. 13 Haagskeho Dohovoru).

Ďalšie zdroje rozhodnutí a judikatúr

V rámci problematiky medzinárodných únosov bola vytvorená internetová databáza (INCADAT), ktorá zhromažďuje kľúčové rozhodnutia súdov jednotlivých štátov vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva. V danej veci sa kreuje rozsiahla judikatúra, ktorá ovplyvňuje následné rozhodnutia súdov. Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže je ústredným orgánom. Významnú úlohu v konaní o návrat dieťaťa zohrávajú ústredné orgány, ktoré ustanovujú jednotlivé štáty, a ktoré pri plnení Dohovoru vzájomne spolupracujú. Ústredný orgán štátu, na území ktorého sa dieťa nachádza, je povinný prijať všetky opatrenia na dosiahnutie dobrovoľného návratu dieťaťa (čl. 10 Haagskeho dohovoru). Ak dohoda nie je možná a dôjde k súdnemu konaniu, justičné orgány musia konať bez zbytočného odkladu.

Ďalšou veľmi významnou úlohou centra je pomoc pri vymáhaní výživného pre maloletých v zmysle dohovoru o vymáhaní výživného. Centrum sa spravuje nariadením Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže plní úlohy v zmysle čl. 55 a 56 v zmysle Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIbis.)V rámci tejto novej agendy Centrum iniciatívne chráni slovenských občanov tým, že vstupuje do konaní a žiada presun jurisdikcie v zmysle čl. 15 predmetného nariadenia.

Centrum si plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru o medzištátnych osvojeniach a hlavne nastavuje nové podmienky pri adopciách detí zo Slovenska do iných zmluvných štátov. Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „dohovor o osvojeniach“) nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 1.10.2001. Pri

uplatňovaní dohovoru o osvojeniach sa dôsledne dodržiava princíp subsidiarity vyjadrený v článku 21 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa.

Po vstupe Slovenska do schengenského priestoru v roku 2007 sa čoraz viac mladých ľudí a rodín sťahuje alebo plánuje vycestovať do zahraničia za prácou alebo lepším sociálnym systémom. Často však bez zreteľa na právne dôsledky. Potenciálnym dôsledkom nedostatočnej informovanosti a osvety cieľových skupín (akými sú napr. rodiny, plnoleté fyzické osoby a i.) sú pochybenia, ktoré v najhorších prípadoch vyústia do trestného činu.

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) sa zameriava predovšetkým na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo veciach vymáhania výživného, medzinárodných únosov detí a práva styku, medzištátnych osvojení a zároveň plní úlohy sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Od roku 2010 registruje narastajúcu náročnosť týchto prípadov, ako i trend počtu riešených vecí.

4. VYMÁHANIE VÝŽIVNÉHO

Výživné vo všeobecnosti

Vyživovacia povinnosť sa vo väčšine právnych poriadkov jednotlivých štátov odvodzuje od rodinnoprávneho vzťahu a z existujúcej povinnosti navzájom si pomáhať medzi subjektmi týchto vzťahov. Právne predpisy upravujúce tieto vzťahy vychádzajú zo skutočnosti, že subjekty vyživovacích vzťahov svoje povinnosti plnia predovšetkým dobrovoľne. Avšak v praxi sa často krát vyskytujú prípady, keď si tieto povinné subjekty svoju vyživovaciu povinnosť neplnia v rozsahu, ktorý im určuje zákon, alebo ju neplnia vôbec. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“), ako ústredný orgán určený medzinárodnými právnymi predpismi na vymáhanie výživného vo vzťahu s cudzinou sa denne stretáva s mnohými prípadmi, keď si povinné osoby svoju vyživovaciu povinnosť neplnia z rôznych dôvodov, či už osobných, finančných, alebo len nepovažujú za potrebné podieľať sa na výžive svojich potomkov.

Ak ide o vyživovaciu povinnosť, v ktorej sa vyskytuje cudzí prvok, je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci justičných orgánov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku, ale najmä možnosť jeho vymoženia v zahraničí. Vyplýva to zo skutočnosti, že právne poriadky štátov odlišne upravujú rodinnoprávne pomery zakladajúce vyživovaciu povinnosť, predpoklady vzniku nároku oprávneného na výživné, zánik vyživovacej povinnosti, či možnosti priznania výživného za predchádzajúce obdobie. V rámci problematiky vymáhania výživného, keď sa oprávnená aj povinná strana nachádzajú na území Slovenska podobné situácie exekútori ani súdy riešiť nemusia, nakoľko celý proces počnúc určením, končiac vymáhaním výživného sa riadi právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Vzhľadom na funkciu, ktorú výživné plní, je už dlhšie záujmom globálnej spoločnosti vytvoriť fungujúci mechanizmus pre úspešné vymoženie výživného zo zahraničia, a to formou medzinárodných dohovorov, bilaterálnych, či multilaterálnych zmlúv medzi štátmi.

Na tento účel bolo nutné zriadiť sieť fungujúcich ústredných orgánov, ktoré budú navzájom spolupracovať na medzinárodnej úrovni a prispievať tak k plneniu cieľu medzinárodných záväzkov, ktorým je v prvom rade úspešne vymożenie výživného.

V rámci súboru medzinárodných záväzkov, ktorými je Slovenská republika viazaná v oblasti vymáhania výživného s cezhraničnými prvkami, kde Centrum plní funkciu ústredného orgánu, je významným Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine, tzv. Newyorský dohovor, prijatý na pôde OSN už v roku 1956. Neskôr boli v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného prijaté ďalšie dohovory uľahčujúce uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom. Ide o Dohovor z roku 1958 o uznávaní a vykonateľnosti rozhodnutí o vyživovacej povinnosti k deťom a Dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z roku 1973. Dohovor z roku 1973 v podstate nahrádza vo vzťahoch medzi členskými štátmi skorší Dohovor z roku 1958, no zároveň rozširuje rozsah svojej úpravy na rozhodnutia o vyživovacej povinnosti k deťom bez obmedzenia veku, o vyživovacej povinnosti vyplývajúcej z rodinných, manželských alebo švagrovských vzťahov.

Vzhľadom na skutočnosť, že vývoj spoločnosti napredoval aj v rodinných vzťahoch, bolo nutné právne predpisy aktualizovať a prijať nový moderný komplex noriem medzinárodného práva súkromného a medzinárodnej spolupráce v oblasti vyživovacej povinnosti, ktorého cieľom bolo postupné nahradenie existujúceho režimu, a to najmä v rámci legislatívy Európskej únie. Tento komplex noriem bol sústredený v Nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o vyživovacej povinnosti v rámci EÚ, a taktiež v Dohovore o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny (Haag, 2007) a Protokole o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť (Haag, 2007).

V rámci únijného práva sa Centrum ako jeden z kontaktných orgánov zúčastňuje na stretnutiach Európskej justičnej siete (European Judicial Network – „EJN“) pre oblasť občianskeho práva, ktorej účelom je napomáhať implementácii právnych aktov EÚ v členských štátoch. Centrum v tomto smere, okrem iného, zastrešuje práve oblasť cezhraničného vymáhania výživného.

V prípade krajín mimo sféry EÚ, ktoré nepodpísali žiaden z medzinárodných dohovorov, na báze ktorých je možné uskutočňovať vymáhanie výživného, Slovenská republika sa aktívne usiluje rozšíriť možnosti vymáhania uzatváraním medzištátnych dokumentov, ktoré tieto aktivity umožňujú. Úspechy vo vymáhaní výživného medzi Slovenskom a Kanadou sú zaznamenané vďaka dvojstranným vyhláseniam vzájomnosti vo

veciach vyživovacej povinnosti uzavretých medzi Slovenskou republikou a štyrmi kanadskými provinciami (Alberta, Britská Kolumbia, Manitoba a Ontario).

Vymáhanie výživného v rámci krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného v rámci krajín Európskej únie Centrum poskytuje pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného od povinnej osoby v zahraničí. Podľa čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, Centrum poskytuje pomoc oprávneným osobám, ktoré sú mladšie ako 21 rokov. Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa spomínaného nariadenia, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Centrum podáva žiadateľovi informácie o tom, aké doklady je nutné na konanie doložiť, kde o ne žiadať a pod. K návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti a následne na výkon rozhodnutia v zmysle uvedeného Nariadenia Rady (ES), ktorý má byť postúpený do zahraničia, je potrebné pripojiť najmä nasledovné doklady:

- (1) **3x originál alebo osvedčenú fotokópiu rozhodnutia súdu o výživnom s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti**. So žiadosťou o vyhotovenie rozhodnutí je potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. Rozhodnutie nie je potrebné prekladať.
- (2) **2x výpis z rozhodnutia vo veci vyživovacej povinnosti v súlade s prílohou I alebo II (podľa dátumu podania návrhu na vydanie rozhodnutia a samotné vydanie rozhodnutia – podstatný je dátum 18.06.2011 kedy Nariadenie vstúpilo do účinnosti) Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti v jazyku krajiny v ktorej sa nachádza povinná osoba**. So žiadosťou o vystavenie tohto výpisu je taktiež potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal.

Aj napriek skutočnosti, že Nariadenie Rady (ES) 4/2009, ktoré sa uplatňuje od roku 2011 a zaväzuje slovenské súdy vyhotovovať vyššie uvedené výpisy pre žiadateľov, Centrum v rámci svojej činnosti nezriedka naráža na prekážku, ktorá spočíva v tom, že keďže sa nie všetky súdy s podobnými konaniami bežne stretávajú, súdy častokrát nesprávne vyplnia spomínané dokumenty, čo konanie mnohokrát spomalí. Vzhľadom na opakovanie daného problému na súdoch, Centrum ponúka pre súdy, ktoré sa s danou problematikou stretávajú zriedkavo, nasledujúce inštrukcie:

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

- tlačivá na nachádzajú **online** na web stránke:
https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_obligations_forms-274-sk.do
- po kliknutí na uvedenú adresu, sa zobrazí zoznam tlačív: „Tlačivá (1 až 9)“, ktoré sú zároveň Prílohami I až IX k vyššie uvedenému nariadeniu.

Príloha I – vyplňa sa v prípade konaní začatých po 18.6.2011.

Príloha II – vyplňa sa, ak konanie začalo pred 18.6.2011 (t.j. návrh na začatie konania bol podaný pred/po danom rozhodnom dátume)

- kliknutím na vybrané tlačivo, sa formulár danej prílohy zobrazí v slovenskom jazyku
- vybrané tlačivo je potrebné vyplniť online, v jazyku štátu, do ktorého sa bude celé tlačivo prekladať na konci tlačiva – vid' ďalší bod
- na úplnom konci online tlačiva, je v možnosti „Preložiť tlačivo do“ potrebné vybrať a odkliknúť jazyk, do ktorého má byť tlačivo preložené; niektoré krajiny ponúkajú na výber viacero štátnych jazykov
- po vybratí jazyka, v ktorom chcete dokument vyhotoviť, je potrebné kliknúť na „Vytvoriť formát PDF“
- tlačivo sa **automaticky skonvertuje** do Vami **vybraného jazyka**
- vyplnený a skonvertovaný formulár je potrebné **vytlačiť, opatrit' pečiatkou súdu a podpisom** a v **potrebnom počte vyhotovení** doručiť na adresu centra.
- počas vyplňania tlačiva, je možnosť si ho priebežne ukladať, kliknutím na tlačidlo „uložiť koncept“ a kedykoľvek sa k danej časti vrátiť.

(3) **vyčíslenie zročného výživného**, ktoré sa vyčísľuje vo forme tabuliek, ktorých vzor Centrum žiadateľom poskytuje, a to v niekoľkých jazykových modifikáciách. Vo výpočte musí byť zrejmé odkedy žiadateľ žiada výživné vymáhať, pričom najdôležitejší údaj pre výpočet dlhu je čiastka výživného, ktorú povinný už zaplatil, ako aj uvedenie samotnej dlžnej sumy, ktorá vychádza z právoplatných rozhodnutí, ktorými žiadateľ disponuje. Právnicki Centra so žiadateľmi samotný výpočet často konzultujú, aby po postúpení návrhu do zahraničia nevznikli pochybnosti o opodstatnenosti vymáhanej pohľadávky, nakoľko je tento dokument smerodajný.

Medzi potrebné dokumenty patrí aj plná moc žiadateľa, ktorou Centrum splnomocní na konanie v jeho mene, podmienky spolupráce s Centrom, ako aj samotná žiadosť obsahujúca všetky potrebné údaje o oboch stranách. Vzory tlačív žiadateľa nájdú na internetovej stránke Centra, www.cipc.sk, alebo ich žiadateľom pošlú referenti prostredníctvom emailu, či pošty.

(4) **podmienky spolupráce s Centrom**, ktoré sú vo vzťahu Centra a žiadateľa záväzné a sú v nich jasne špecifikované pravidlá spolupráce, aby v budúcnosti nevznikli komunikačné problémy. Medzi jednotlivé podmienky spolupráce patrí:

1. Základným predpokladom, aby Centrum mohlo konať vo veci, je známy pobyt povinnej osoby. Žiadateľ je povinný oznámiť Centru túto skutočnosť, ako aj uskutočniť všetky potrebné kroky k jej zisteniu.
2. Žiadateľ je povinný doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení, a zároveň je povinný informovať Centrum o všetkých konaniach, ktoré prebiehajú na Slovensku alebo v zahraničí a ktoré by mohli mať vplyv na priebeh alebo výsledok konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.
3. Žiadateľ je povinný bezodkladne oznámiť Centru všetky skutočnosti a zmeny skutočností, o ktorých sa dozvie a ktoré by mohli mať vplyv na konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum bez ohľadu na to, či sa vyskytnú na strane žiadateľa, dieťaťa alebo povinnej osoby v zahraničí.
4. Žiadateľ je povinný vopred informovať Centrum o akýchkoľvek krokoch, ktoré hodlá uskutočniť vo veci, v ktorej ho zastupuje Centrum.
5. Žiadateľ je povinný rešpektovať pokyny Centra, týkajúce sa konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.
6. Žiadateľ je povinný rešpektovať, že konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum, prebieha podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa koná a Centrum nemôže ovplyvňovať postup cudzích štátnych orgánov v konaní, rýchlosť postupu orgánov, ako ani dĺžku konania. Navyše medzinárodné dohovory, ktoré upravujú spoluprácu centrálnych orgánov v zahraničí stanovujú na vybavovanie korešpondencie štvormesačnú lehotu. Až po uplynutí tejto lehoty je Centrum oprávnené urgovať partnerský orgán v zahraničí.
7. Žiadateľ súhlasí so spracúvaním svojich osobných údajov na účel vymáhania výživného zo zahraničia.

8. V konaní o vymáhaní výživného zo zahraničia je žiadateľ povinný:

- pred podaním žiadosti do zahraničia pravdivo informovať Centrum o výške dlhu na výživnom a v priebehu konania na požiadanie dlh aktualizovať. Žiadateľ zodpovedá za poskytnutie pravdivých informácií.
- doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení
- po dovŕšení 16. roku veku dieťaťa každoročne, vždy do konca októbra daného školského roku, zaslať Centru potvrdenie o návšteve školy dieťaťa pre príslušný školský rok (uvedené potvrdenie slúži ako doklad o trvaní vyživovacej povinnosti)
- bez zbytočného odkladu zaslať Centru kópiu potvrdenia o ukončení štúdia dieťaťa a/alebo kópiu rozhodnutia príslušného orgánu o ukončení vyživovacej povinnosti
- písomne oznamovať Centru všetky platby výživného do 1. mesiaca od ich prijatia, ktoré dostane od povinného priamo (nie prostredníctvom Centra). Písomné oznámenie musí obsahovať dátum prijatia platby, jej výšku a menu, v ktorej bola platba doručená
- rešpektovať, že Centrum nie je schopné zaručiť, že vymáhanie výživného bude úspešné a výška platieb výživného sa v priebehu právneho zastúpenia nebude meniť. Tieto skutočnosti závisia predovšetkým od sociálnej situácie povinného, a tú Centrum nemôže ovplyvniť.
- rešpektovať, že Centrum nie je oprávnené prešetrovať majetkové pomery povinnej osoby
- rešpektovať, že platby výživného, ktoré povinný zašle na základe konania, v ktorom žiadateľa zastupuje Centrum, budú zo zahraničia zasielané na účet Centra. Z dôvodu zníženia bankových poplatkov ide o prevod hromadným príkazom. Centrum následne odošle platby výživného jednotlivým oprávneným
- rešpektovať, že ak žiadateľ požiada o zasielanie platieb výživného vymoženého Centrom prostredníctvom poštovej poukážky, bude musieť znášať poplatok za túto službu, a to spôsobom, že suma zasielaná Centrom bude znížená o poplatok, ktorého výšku určuje doručovateľ (Slovenská pošta)
- rešpektovať, že ak žiadateľ požiada o zasielanie platieb výživného vymoženého Centrom na účet vedený v zahraničnej banke, bude musieť znášať poplatky súvisiace s touto transakciou, a to spôsobom, že suma zasielaná Centrom bude znížená o poplatok, ktorého výška je určená v zmysle zákona č. 291/2002 o Štátnej pokladnici v znení neskorších predpisov a aktuálnych usmernení štátnej pokladnice upravujúcich cezhraničné prevody finančných prostriedkov

- rešpektovať, že ak budú platby výživného vymožené prostredníctvom Centra zaslané zo zahraničia prostredníctvom šeku, bude žiadateľ musieť znášať poplatky súvisiace s preplatením šeku, a to spôsobom, že suma zasielaná Centrom bude znížená o poplatky spojené s preplatením šeku, ktorých výšku Centrum neovplyvní

- rešpektovať, že ak žiadateľ požiadá o zasielanie zrýchlenej platby vymoženého výživného prostredníctvom Centra (mimo štandardnej platby, ktorá sa zasiela hromadným poukazom 1x mesačne) bude musieť znášať poplatok za takúto službu a to spôsobom, že suma zasielaná Centrom bude znížená o poplatok, ktorého výška je určená v zmysle zákona č. 291/2002 o Štátnej pokladnici v znení neskorších predpisov aktuálnych usmernení štátnej pokladnice upravujúcich cezhraničné prevody finančných prostriedkov

- rešpektovať, že vo vzťahu s krajinami používajúcimi inú menu môže nastať pri zasielaní platieb výživného zo zahraničia situácia, kedy bude platba výživného znížená/zvýšená o kurzový rozdiel a Centrum takýmto prirodzeným rozdielom nemôže zabrániť

- rešpektovať, že Centrum vydáva potvrdenie na účely náhradného výživného až po uplynutí troch mesiacov odo dňa, keď Centrum postúpi návrh na uznanie a výkon rozhodnutia spolu so všetkými dokladmi príslušnému orgánu do zahraničia

9. Žiadateľ berie na vedomie, že Centrum nezastupuje oprávnené osoby v trestnoprávnom konaní. Riešenie vecí podaním trestného oznámenia je v kompetencii oprávnených osôb, resp. ich zákonných zástupcov.

10. Centrum si v prípade porušenia hore uvedených podmienok žiadateľom vyhradzuje právo vypovedať plnú moc udelenú žiadateľom podľa ustanovenia § 33b písm. c) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, a uzatvoriť spis.

Ostatné doklady sú konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a prípadných výnimiek jednotlivých krajín Európskej únie.

Po doručení všetkých potrebných dokumentov a formulárov je spracovaný návrh na vymáhanie výživného, ktorý následne Centrum postúpi ústrednému orgánu v konkrétnej krajine podľa miesta, kde sa nachádza povinná osoba.

Vymáhanie výživného mimo krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného z krajín mimo Európskej únie, v rámci ktorej je platné vyššie spomínané nariadenie, Centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956 (New York), Dohovoru o uznaní a vykonateľnosti rozhodnutia o vyživovacej povinnosti k deťom

z 15.4.1958, Dohovoru o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z 2.10.1973, Dohovoru o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny, na základe vzájomnosti z 23.11.2007, na základe vzájomnosti (napr. USA, Austrália, niektoré provincie Kanady - Britská Kolumbia, Manitoba, Ontario, Alberta) alebo bilaterálnych zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a konkrétnym štátom.

Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa niektorého z dohovorov, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné dokumenty. Tieto dokumenty sa môžu líšiť v spojitosti s konkrétnymi krajinami a preto sú konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a prípadných výnimiek krajín. Všetky doklady sa v zmysle dohovorov prekladajú do jazyka krajiny, do ktorej sa návrh posiela - t.j. kde sa povinný nachádza. V zásade sú však vyžadované minimálne:

- (1) **rovnopis rozhodnutia o výživnom** v plnom znení s odôvodnením, s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti s vlastnoručným podpisom sudcu a okrúhlou pečiatkou súdu.

- (2) **potvrdenie súdu** o tom, že povinnej osobe boli včas a riadne doručené návrh na začatie konania, predvolanie na pojednávanie a rozsudok a potvrdenie o tom, že dieťaťu bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a nákladov na zastupovanie

- (3) ak bol odporcovi, ktorého pobyt nebol v konaní o určenie výživného známy ustanovený opatrovník v zmysle § 29 ods.2 zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, **uznesenie súdu o ustanovení opatrovníka**

- (4) **odpis** rodného listu oprávneného dieťaťa

- (5) **potvrdenie** obecného, mestského (v Bratislave a v Košiciach miestneho úradu) o tom, že dieťa žije trvale na území Slovenskej republiky a je v opatere matky/otca. U detí starších ako 15 rokov treba namiesto tohto potvrdenia predložiť potvrdenie o návšteve školy.

Odmena tlmočníka na vyhotovenie vyššie uvedených dokladov je hradená z prostriedkov súdu, pretože konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú oslobodené od súdnych poplatkov (§4 ods. 1 písm. h) zákona. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Vymáhanie výživného pri neznámom pobyte povinnej osoby

Centrum môže poskytnúť bezplatnú právnu pomoc pri vymáhaní výživného na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu z krajín, ktoré pristúpili k medzinárodným dohovorom o vymáhaní výživného, prípadne sú členskou krajinou Európskej únie. Základným predpokladom pre úspešné vymáhanie výživného je aspoň známa krajina pobytu povinnej osoby. V prípade, že sa povinná osoba nachádza na území SR, Centrum nemá pôsobnosť konať.

Ak je pobyt povinnej osoby neznámy, Centrum odporúča žiadateľom podať trestné oznámenie na povinnú osobu pre trestný čin zanedbania vyživovacej povinnosti (§ 207 Trestného zákona). Na základe potvrdenia o podanom trestnom oznámení sa môže Centrum obrátiť na Národnú Ústredňu INTERPOL so žiadosťou o súčinnosť pri pátraní po pobyte povinnej osoby. Ak je žiadateľovi známa aspoň krajina pobytu povinnej osoby, je potrebné Centru túto skutočnosť oznámiť, a následne môže Centrum v zmysle osobitných opatrení Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 požiadať ústredný orgán krajiny, kde by sa domnele mala povinná osoba nachádzať, o preverenie tejto skutočnosti. Žiadateľom zároveň v prípade neznámeho pobytu povinnej osoby odporúčame informovať sa na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska ohľadom možnosti poberania náhradného výživného (v zmysle zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom). V prípade potreby vydania potvrdenia Centra na tieto účely, je Centrum s úradmi práce plne súčinné.

Centrum každoročne rieši množstvo nových prípadov žiadostí o vymáhanie výživného od povinných osôb neznámeho pobytu.

Vymáhanie výživného v číslach

V priebehu roku 2016 sa Centrum aktívne venovalo **2632** prípadom cezhraničného vymáhania výživného. Uvedené číslo predstavuje sumár konaní:

1. v ktorých už bol postúpený návrh na výkon rozhodnutia do zahraničia (označenie červené „CM“) alebo
2. v ktorých bola prijatá žiadosť na výkon rozhodnutia zo zahraničia (označenie modré „CM“) alebo
3. ktoré sú v štádiu prípravy dokladov k návrhu, poskytovania právneho poradenstva, súčinnosti pri zisťovaní pobytu, ako aj prípady krajín, ktoré nie sú členskou krajinou Európskej únie a nepristúpili k medzinárodným dohovorom (označenie červené/modré „SP“)

Uvedený počet aktívnych konaní vyjadruje výlučne konania, s ktorými právnicki Centra pracujú v priemere 10-15 rokov, v súlade s ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej len „Zákon o rodine“, teda spravidla až do doby, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť /§62 ods. 1 Zákona o rodine/. Postupy pri vymáhaní výživného sú viazané ustanoveniami medzinárodných dohovorov, právnymi aktmi ES/EÚ, ako aj vnútroštátnym právom žiadajúceho a dožiadaného štátu.

V rámci svojej pôsobnosti v oblasti vymáhania výživného Centrum zabezpečuje tiež výkon rozhodnutí cudzích štátov, ktorému v niektorých prípadoch predchádza konanie za účelom vyhlásenia vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia. Centrum v mene oprávnených podáva návrh na uznanie rozhodnutia ako aj na výkon rozhodnutia, teda exekučné konanie, ktorého priebeh monitoruje a o vývoji informuje oprávneného prostredníctvom partnerského ústredného orgánu. V prípade úspešných konaní Centrum následne realizuje prevod vymožených platieb výživného od povinných osôb z cudziny oprávneným na Slovensku alebo realizuje prevod platieb vymožených na území Slovenska oprávneným žijúcim v zahraničí. V roku 2016 bolo transferovaných v prepočte celkom **499879,94 €**. Zo Slovenska do cudziny bolo transferovaných **147945,73 €** a z cudziny na Slovensko **351934,21 €**.

Prehľad transferovaných platieb výživného zo Slovenska do cudziny

za rok 2016

Česko	78327,18
Ukrajina	1966,85
Maďarsko	4320,82
Poľsko	11702,15
Nemecko	1179,90,
Rakúsko	23101,36
Švajčiarsko	21794,74
Lotyšsko	3095,90
Kanada	2456,83
SPOLU	147945,73

Prehľad transferovaných platieb výživného z cudziny na Slovensko

za rok 2016

Belgicko	2593,34
Dánsko	1071,76
Bulharsko	624,96
Portugalsko	2700
Veľká Británia	48261,21
Holandsko	34604,91
Maďarsko	5997,92
Poľsko	7913,41
Rakúsko	36317,11
Švajčiarsko	47414,46
Taliansko	1557,85
Nemecko	64324,35
Francúzsko	12160,9
Austrália	11283,98
Španielsko	3651,46
Fínsko	2138,78
Nórsko	11643,54
Chorvátsko	379,81
Slovinsko	329,01
USA	56965,45
SPOLU	351934,21

Výkon rozhodnutí o výživnom na Slovensku prebieha prostredníctvom súdnych exekútorov. Centrum prešetruje situáciu povinného s obvyklým pobytom na území Slovenska ešte pred postúpením návrhu na vykonanie exekúcie, čím sa snaží zistiť predpoklad úspešnosti exekúcie a poučiť žiadateľa o majetkovej situácii povinného. Pri zisťovaní adresy povinných a prešetrovaní situácie povinných osôb Centrum spolupracuje najmä s:

- Registrom obyvateľov SR,
- úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny,
- Sociálnou poisťovňou,
- samosprávou,
- zamestnávateľskými subjektmi,

dodržiavajúc ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

CELKOVÝ POČET KONANÍ

(s postúpeným návrhom do zahraničia / v štádiu prípravy dokladov k návrhu, poskytovania právneho poradenstva, súčinnosti pri pátraní po pobyte / v prípadoch krajín ktoré nie sú členskou krajinou Európskej únie a nepristúpili k medzinárodným dohovorom / prijatým zo zahraničia k 31.12.2016)

štát	prijaté zo zahraničia	postúpené do zahraničia	spolu
Albánsko	0	1	1
Arabské emiráty	0	1	1
Austrália	0	7	7
Bahrajn	0	1	1
Belgicko	1	10	11
Bolívia	0	1	1
Bosna a Hercegovina	0	2	2
Brazília	1	2	3
Brunej	0	1	1
Bulharsko	0	7	7
Cyprus	1	13	14
Česko	259	861	1120
Čierna Hora	0	1	1
Čína	0	1	1
Dánsko	0	2	2
Dominikánska republika	0	1	1

Egypt	1	3	4
Ekvádor	0	1	1
Estónsko	0	1	1
Fínsko	0	2	2
Francúzsko	0	31	31
Grécko	0	20	20
Holandsko	1	17	18
Chorvátsko	1	16	17
India	0	1	1
Irak	0	3	3
Irán	0	1	1
Írsko	2	33	35
Izrael	0	6	6
Japonsko	0	2	2
JAR	0	1	1
Jemen	0	1	1
Jordánsko	0	2	2
Južná Kórea	0	1	1
Kamerun	0	1	1
Kanada	4	13	17
Kosovo	0	4	4
Kostarika	1	0	1
Libanon	1	0	1
Lichtenštajnsko	0	1	1
Lotyšsko	1	0	1
Luxembursko	0	1	1
Macedónsko	0	9	9
Maďarsko	16	58	74
Malta	1	0	1
Mexiko	0	1	1
Monako	0	1	1
Mozambik	0	1	1
Nemecko	11	150	161
Nigéria	0	2	2
Nórsko	2	6	8
Peru	0	2	2
Poľsko	39	35	74
Portugalsko	0	4	4
Rakúsko	51	130	181
Rumunsko	1	7	8
Rusko	0	4	4
Slovinsko	1	3	4
Srbsko	1	17	18
Sýria	0	3	3
Španielsko	0	39	39
Švajčiarsko	6	65	71
Švédsko	1	8	9
Taliansko	0	94	94
Tunisko	0	7	7

Turecko	0	11	11
Ukrajina	5	11	16
USA	3	50	53
Veľká Británia	10	288	298
Venezuela	0	1	1
Vietnam	0	5	5
Neznáma krajina pobytu	3	70	73
SPOLU	425	2156	2581

POČET KONANÍ
s postúpeným návrhom do zahraničia / prijatým zo zahraničia k 31.12.2016

štát	prijaté zo zahraničia	postúpené do zahraničia	spolu
Albánsko	0	1	1
Austrália	0	5	5
Belgicko	1	7	8
Bosna a Hercegovina	0	1	1
Brazília	1	2	3
Brunej	0	1	1
Bulharsko	0	7	7
Cyprus	1	12	13
Česko	247	765	1012
Čierna Hora	0	1	1
Dánsko	0	1	1
Ekvádor	0	1	1
Estónsko	0	1	1
Fínsko	0	2	2
Francúzsko	0	27	27
Grécko	0	20	20
Holandsko	1	14	15
Chorvátsko	1	16	17
Írsko	1	22	23
Izrael	0	5	5
Kanada	4	11	15
Kosovo	0	3	3
Lichtenštajnsko	0	1	1

Lotyšsko	1	0	1
Macedónia	0	9	9
Maďarsko	15	47	62
Malta	1	0	1
Mexiko	0	1	1
Monako	0	1	1
Nemecko	7	134	141
Nórsko	0	3	3
Poľsko	38	32	70
Portugalsko	0	4	4
Rakúsko	49	107	156
Rumunsko	0	6	6
Slovinsko	1	3	4
Srbsko	1	18	19
Španielsko	0	31	31
Švajčiarsko	6	54	60
Švédsko	0	7	7
Taliano	0	75	75
Tunisko	0	4	4
Turecko	0	11	11
Ukrajina	5	8	13
USA	3	47	50
Veľká Británia	7	213	220
Neznáma krajina pobytu	0	4	4
SPOLU	391	1745	2136

POČET KONANÍ

v štádiu prípravy dokladov k návrhu, poskytovania právneho poradenstva, súčinnosti pri pátraní po pobyte a v prípadoch krajín ktoré nie sú členskou krajinou Európskej únie a nepristúpili k medzinárodným dohovorom k 31.12.2016

štát	prijaté zo zahraničia	postúpené do zahraničia	spolu
Austrália	0	2	2
Bahrajn	0	1	1
Belgicko	0	3	3
Bolívia	0	1	1

Bosna	0	1	1
Brazília	0	2	2
Cyprus	0	1	1
Česko	12	96	108
Čína	0	1	1
Dánsko	0	1	1
Dominikánska republika	0	1	1
Egypt	1	3	4
Francúzsko	0	4	4
Holandsko	0	3	3
India	0	1	1
Irak	0	3	3
Irán	0	1	1
Írsko	1	11	12
Izrael	0	1	1
Japonsko	0	2	2
JAR	0	1	1
Jemen	0	1	1
Jordánsko	0	2	2
Južná Kórea	0	1	1
Kamerun	0	1	1
Kanada	0	2	2
Kosovo	0	1	1
Kostarika	1	0	1
Libanon	1	0	1
Luxembursko	0	1	1
Maďarsko	1	11	12
Mozambik	0	1	1
Nemecko	4	16	20
Nigéria	0	2	2
Nórsko	2	3	5
Peru	0	2	2
Poľsko	1	3	4
Rakúsko	2	23	25
Rumunsko	1	1	2
Rusko	0	4	4
SAE	0	1	1
Srbsko	0	1	1
Sýria	0	3	3
Španielsko	0	8	8
Švajčiarsko	0	11	11
Švédsko	1	1	2
Taliansko	0	19	19
Tunis	0	3	3
Ukrajina	0	3	3
USA	0	3	3
Veľká Británia	3	75	78
Venezuela	0	1	1

Vietnam	0	5	5
Neznáma krajina pobytu	3	66	69
SPOLU	34	415	449

POČET KONANÍ
s postúpeným návrhom do zahraničia / prijatým zo zahraničia za rok 2016

štát	prijaté zo zahraničia	postúpené do zahraničia	spolu
Austrália	0	1	1
Belgicko	0	1	1
Brazília	1	1	2
Cyprus	0	2	2
Česko	29	62	91
Francúzsko	0	2	2
Grécko	0	1	1
Holandsko	0	2	2
Írsko	0	2	2
Izrael	0	2	2
Kanada	0	2	2
Macedónia	0	1	1
Maďarsko	1	2	3
Malta	1	0	1
Mexiko	0	1	1
Nemecko	1	12	13
Nórsko	0	1	1
Poľsko	5	2	7
Portugalsko	0	1	1
Rakúsko	9	13	22
Srbsko	1	2	3
Španielsko	0	1	1
Švajčiarsko	1	3	4
Taliansko	0	8	8
Turecko	0	2	2
Ukrajina	1	0	1
Veľká Británia	4	31	35
Neznáma krajina pobytu	0	1	1
SPOLU	54	159	213

POČET KONANÍ

v štádiu prípravy dokladov k návrhu, poskytovania právneho poradenstva, súčinnosti pri pátraní po pobyte a v prípadoch krajín ktoré nie sú členskou krajinou Európskej únie a nepristúpili k medzinárodným dohovorom za rok 2016

štát	prijaté zo zahraničia	postúpené do zahraničia	spolu
Austrália	0	2	2
Brazília	0	1	1
Cyprus	0	1	1
Česko	5	39	44
Čína	0	1	1
Dominikánska republika	0	1	1
Egypt	0	1	1
Holandsko	0	2	2
Írsko	0	1	1
Japonsko	0	1	1
Maďarsko	1	4	5
Nemecko	0	4	4
Nórsko	1	2	3
Poľsko	0	2	2
Rakúsko	0	7	7
Rumunsko	0	1	1
Sýria	0	1	1
Španielsko	0	2	2
Švajčiarsko	0	4	4
Taliansko	0	11	11
Veľká Británia	0	21	21
Neznáma krajina pobytu	0	8	8
SPOLU	7	117	124

Jednou z kľúčových činností Centra je poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a súčinnosti pri vymáhaní výživného zo zahraničia alebo do zahraničia. Aj z uvedených číselných vyjadrení vyplýva, že najviac konaní centrum vedie vo vzťahu k Českej republike, pričom komunikácia s tamojším ústredným orgánom je mimoriadne frekventovaná.

5. MEDZINÁRODNÉ ÚNOSY DETÍ A PRÁVO STYKU

V oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu sa postupuje podľa:

- Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí /ďalej len Dohovor o únosoch/ a
- Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa /ďalej len dohovor o právomoci/
- Nariadenia Rady (ES) 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 /ďalej len Nariadenie č. 2201/2003/.
- vnútroštátna úprava: zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine, v znení neskorších predpisov
zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok

Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a
- v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo k zadržaniu

O neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo zadržaní dieťaťa hovoríme v prípade, ak prišlo k premiestneniu dieťaťa z krajiny jeho obvyklého pobytu alebo jeho zadržaniu v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu bez súhlasu druhého rodiča (ak má aktívne opatrovnícke práva a povinnosti). Musí sa však vždy jednať o zmluvný štát Dohovoru

o únosoch. Hraničným vekom na podanie žiadosti o návrat je 16. rok veku maloletého dieťaťa. Centrum rieši žiadosti o návrat maloletých detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené alebo neoprávnene zadržané na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch.

Krajinu obvyklého pobytu dieťaťa môžeme vo všeobecnosti chápať ako krajinu, v ktorej dieťa dlhodobo žije, v ktorej má svoje zázemie, rodinu, navštevuje v danej krajine predškolské alebo školské zariadenie, teda krajina, ku ktorej ho viažu určité väzby. V prípadoch neoprávneného premiestnenia a zadržania maloletého dieťaťa nie je podstatná jeho štátna príslušnosť, kde sa dieťa narodilo alebo kde je prihlásené k trvalému pobytu, ale obvyklý pobyt dieťaťa. O tom, kde je miesto obvyklého pobytu maloletého dieťaťa môže rozhodnúť len súd a to v konaní o návrat.

V rámci práva styku rodiča s maloletými deťmi Centrum ako ústredný orgán spolupracuje s ústrednými orgánmi cudzích štátov, aby podporili nerušený výkon práva styku a dodržiavanie podmienok, ktorými môže byť výkon tohto práva podmienený. V prípadoch týkajúcich sa úpravy styku rieši Centrum prípady, kedy sa dieťa, ktoré je predmetom úpravy práva styku nachádza na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003. Žiadateľ nachádzajúci sa na území SR alebo ústredný orgán (ak sa žiadateľ nachádza na území daného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003) môže žiadať o účinný výkon práva styku s maloletým dieťaťom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, o zmenu úpravy práva styku s maloletým dieťaťom alebo o úpravu práva styku s maloletým dieťaťom.

Nariadenie č. 2201/2003 výrazným spôsobom doplnilo Dohovor o únosoch, a to sprísnením podmienok v rámci členských štátov EÚ (okrem Dánska). Účelom prijatia tohto nariadenia bolo, aby jednotlivé krajiny zabezpečili čo najrýchlejší návrat neoprávnene premiestneného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a ochránili tak dieťa pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Nariadenie dopĺňa a sprísňuje viaceré ustanovenia Dohovoru v podmienkach EÚ, a tak podstatným spôsobom deklaruje dôležitosť konaní o nariadení návratu.

S ohľadom na potrebu zefektívnenia konania o návrate maloletých do krajín ich obvyklého pobytu je vhodné spomenúť novú vnútroštátnu úpravu – zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Tento stanovuje miestnu príslušnosť súdov, ktoré sú príslušné rozhodovať vo veci návratových konaní, jednotlivé lehoty a náležitosti návrhov na

návrat. Zároveň je v tomto kódexe stanovený postup orgánov pri výkone rozhodnutia o návrate.

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí na toto nóvum zareagovalo aktualizovaním internej smernice o únosoch.

Činnosť centra v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu

K 31.12.2016 bolo v Centre riešených 668 prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom. Z uvedeného počtu bolo uzavretých 523 spisov. Konkrétne 484 spisov vo veci neoprávneného premiestnenia resp. zadržania a 39 spisov vo veci úpravy práva styku. Aktívnych spisov v roku 2016 bolo 145. Z uvedeného počtu bolo 123 konaní vo veci rodičovských únosov a 22 konaní vo veci úpravy práva styku.

V porovnaní s rokom 2015 majú nové prípady neoprávneného premiestnenia alebo zadržania klesajúcu tendenciu. V roku 2016 Centrum zaregistrovalo mierny pokles žiadostí o pomoc pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní maloletého dieťaťa, a to v počte 57 nových prípadov oproti 60 prípadom z roku 2015. Prípady týkajúce sa práva styku majú naopak stúpajúcu tendenciu. Registrovanie nových žiadostí počas prvých mesiacov roka 2017 nasvedčuje tomu, že tento trend by sa mohol spomaliť.

Z celkového počtu 57 nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa za rok 2016 tvorilo 32 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 25 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch na územie SR.

Za rok 2016 zaregistrovalo Centrum 12 nových žiadostí týkajúcich sa úpravy práva styku rodiča s dieťaťom. Z týchto konaní 3 spadali pod situáciu, keď je dieťa na území SR a žiadateľ je zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 9 prípadov, keď dieťa je v niektorom zo zmluvných štátov Dohovoru o únosoch a žiadateľ sa nachádza na území SR.

Prioritou pri riešení neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, ale takisto aj pri riešení účinného výkonu, zmeny a určenia práva styku k maloletému dieťaťu je pre centrum najmä snaha o zmierlivé riešenie každého jednotlivého prípadu. Zmierlivé riešenie veci sa uskutočňuje predovšetkým formou mediácie s rodičmi dieťaťa v priestoroch Centra za

predpokladu, že rodičia dieťaťa prejavia o takúto formu záujem. Centrum preferuje túto formu riešenia prípadu a rodičom ju odporúča vždy a v každom novom zaregistrovanom prípade, za predpokladu, že to okolnosti na strane rodičov umožňujú. Mediácia je pre rodičov finančne aj časovo menej náročná, a najmä sa najmenej dotýka maloletého dieťaťa. V roku 2016 sa Centru podarilo zabezpečiť formu mediácie, teda stretnutie oboch rodičov za účasti pracovníkov Centra a komunikáciu za účelom dosiahnutia vzájomnej dohody bez súdneho konania v 12 prípadoch.

Centrum dbá v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania taktiež na dôraznú prevenciu, predovšetkým prostredníctvom webovej stránky Centra, informáciami v médiách, tlačenými informáciami pre verejnosť, ako aj formou právneho poradenstva, ktoré poskytujú právnici Centra telefonicky, emailom a osobne. Rovnako tak Centrum vyvíja aktivity zamerané na šírenie osvedy a zlepšovanie informovanosti o povahe a účelu týchto konaní.

Z hľadiska zlepšenia informovanosti odbornej verejnosti vo veciach týkajúcich sa Dohovoru o únosoch rozvíjalo Centrum spoluprácu s mnohými inštitúciami na území SR, predovšetkým so súdmi Slovenskej republiky a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jednotlivými zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí ako aj s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR.

Centrum sa rodičovským únosom venuje aj v súvislosti s organizovaním medzinárodných konferencií zameraných na túto problematiku. Už štvrtý ročník konferencie, ktorá sa konala 6. decembra 2016, zorganizovalo Centrum pod záštitou prezidenta SR, ministra práce sociálnych vecí a rodiny SR a ministra spravodlivosti SR. Slovenskí a zahraniční sudcovia, ako aj iní medzinárodní a vnútroštátni odborníci diskutovali na konferencii o problematike medzinárodných rodičovských únosov a vzájomne si vymieňali cenné skúsenosti nadobudnuté počas výkonu ich činnosti a rozhodovacej praxe. Štvrtý ročník konferencie o medzinárodných únosoch detí opätovne poukázal na potrebu riešenia mnohých otázok, ktoré súvisia s rodinami a ich deťmi v kontexte medzinárodných vzťahov a úspešne nadviazal na svojho predchodcu z minulého roka. Jednou z nich je okrem potreby zintenzívnenia medzinárodnej komunikácie, ku ktorej významne prispela aj samotná konferencia, aj obohatenie poznatkov z rôznych krajín a ich aplikácie Dohovoru či už z pozície ústredných orgánov alebo sudcov. Pozitívny dopad pre zainteresované subjekty

možno vidieť práve v zaujímavom porovnaní v čom sa obohatilo poznanie problematiky a postupy zúčastnených subjektov, či už súdov, ústredných orgánov alebo iných štátnych orgánov zapojených do problematiky. V organizovaní konferencií zameraných na túto problematiku plánuje Centrum pokračovať aj do budúcnosti.

Keďže Centrum nemá pôsobnosť pri riešení prípadov neoprávneného premiestnenia detí do iných ako zmluvných štátov Dohovoru o únosoch, poskytovalo Centrum právne poradenstvo aj v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR a Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ako skúsenosti a štatistické údaje ukazujú, predpokladá sa nárast počtu prípadov medzinárodných únosov detí a žiadostí o právo styku rodiča s dieťaťom prostredníctvom Centra aj v budúcnosti.

**Prehľad nových konaní o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa
zaregistrovaných v roku 2016**

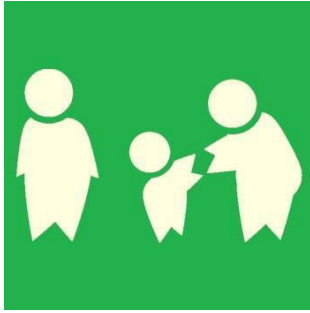
Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Cyprus	0	0	0	1	0	1	1
Česko	1	4	5	8	5	13	18
Dominikánska republika	0	0	0	1	0	1	1
Estónsko	0	0	0	0	1	1	1
Filipíny	1	0	1	0	0	0	1
Fínsko	0	0	0	0	1	1	1
Holandsko	0	0	0	1	1	2	2
Chorvátsko	1	0	1	0	0	0	1
Írsko	0	0	0	1	1	2	2
Kuwajt	0	0	0	1	0	1	1
Maďarsko	1	1	2	0	1	1	3
Nemecko	1	0	1	3	3	6	7
Rakúsko	1	0	1	4	1	5	6
Švajčiarsko	1	0	1	0	0	0	1
Taliansko	0	1	1	0	0	0	1
Veľká Británia	0	0	0	5	5	10	10
Spolu	7	6	13	25	19	44	57

Počet konaní o práve styku rodiča s dieťaťom za rok 2016

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Česko	0	0	0	0	1	1	1
JAR	0	0	0	1	0	1	1
Maďarsko	1	0	1	0	0	0	1
Nemecko	0	0	0	2	0	2	2
Švajčiarsko	0	0	0	2	0	2	2
USA	0	0	0	1	0	1	1
Veľká Británia	0	1	1	2	1	3	4
Spolu							

modré konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch

červené konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do SR

6. PLNENIE ÚLOH SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Dňa 1.3.2005 pre Slovenskú republiku nadobudlo účinnosť **Nariadenie Rady (ES) č.2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1347/2000 /ďalej len „Nariadenie 2201/2003“/.**

Nariadenie 2201/2003 sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej Únie, s výnimkou Dánska, je priamo vykonateľné a aplikovateľné na ich území a má prednosť pred vnútroštátnym právnym poriadkom. V zmysle článku 53 Nariadenia 2201/2003 je povinnosťou členských štátov Európskej Únie, ktoré sú ním viazané, aby určili jeden alebo niekoľko ústredných orgánov na pomoc pri uplatnení Nariadenia 2201/2003.

Jednou z oblastí pôsobnosti Centra je plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy plní Centrum ako ústredný orgán Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003.

Centrum plní úlohu ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. d) a s ním súvisiacim článkom 56 Nariadenia 2201/2003 od 1.júna 2011. Funkciu ústredného orgánu Slovenskej republiky plnilo do 31. mája 2011 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Pôsobnosť Centra v zmysle vyššie uvedených ustanovení môže byť rozdelená do dvoch základných oblastí:

1. Spolupráca do veciach rodičovských práv a povinností

V súlade s článkom 55 Nariadenia 2201/2003 majú ústredné orgány členských štátov Európskej Únie na základe žiadosti nositeľa rodičovských práv a povinností alebo na základe žiadosti ústredného orgánu iného členského štátu Európskej Únie navzájom spolupracovať za účelom dosiahnutia cieľov Nariadenia 2201/2003.

Na tento účel majú ústredné orgány prijať všetky potrebné kroky, priamo alebo prostredníctvom verejných orgánov alebo iných inštitúcií, v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu, ktoré sa týkajú ochrany osobných údajov, na:

a) zhromažďovanie a výmenu informácií:

i) o situácii dieťaťa;

ii) o všetkých začatých konaniach; alebo

iii) o prijatých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú dieťaťa;

b) poskytovanie informácií a pomoc nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorí sa snažia o uznanie a výkon rozhodnutí na ich území, najmä tých, ktoré sa týkajú práva styku a návratu dieťaťa;

d) poskytovanie informácií a pomoci, ktorú súdy potrebujú na účely uplatňovania článku 56, a

e) uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností mediáciou alebo inými metódami a uľahčenie cezhraničnej spolupráce na tento účel.

V zmysle článku 57 Nariadenia 2201/2003 môže nositeľ rodičovských práv a povinností požiadať ústredný orgán členského štátu svojho obvyklého pobytu alebo ústredný orgán členského štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt alebo kde sa dieťa nachádza o poskytnutie pomoci podľa článku 55 Nariadenia 2201/2003.

2. Umiestnenie dieťaťa v inom členskom štáte Európskej Únie

V súlade s článkom 56 Nariadenia 2201/2003 plní Centrum úlohy ústredného orgánu Slovenskej republiky v prípade ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu (Slovenskej republiky).

Konajúci súd sa má pred vydaním rozhodnutia najprv poradiť s príslušným ústredným orgánom o možnosti a vhodnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti na území tohto druhého členského štátu. Rozsudok o takomto umiestnení maloletého dieťaťa možno vydať v žiadajúcom štáte iba vtedy, ak príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril súhlas s takýmto umiestnením.

Kompetentným orgánom na vydanie súhlasu s umiestnením maloletého dieťaťa na území Slovenskej republiky je Centrum. Centrum môže udeliť súhlas výlučne na základe vyjadrenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Samotnému vyjadreniu Ústredia práce, sociálnych vecí k vhodnosti a možnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti na území Slovenskej republiky predchádza vykonanie potrebného sociálneho šetrenia a preverenie prípadných rodinných príslušníkov, ktorí by boli ochotní a schopní prevziať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. V prípade, ak Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny dospeje k záveru, že maloleté dieťa nemá na území Slovenskej republiky vhodných rodinných príslušníkov, môže navrhnúť jeho umiestnenia do konkrétneho zariadenia starostlivosti o dieťa.

Činnosť Centra ako ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003

V lete roku 2012 Centrum naštartovalo proces aktívnej ochrany záujmov maloletých detí, občanov Slovenskej republiky, ktoré sa v cudzine ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov, rodičov.

Ku každému jednému prípadu, ktorý Centrum eviduje podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003 pristupuje individuálne a proaktívne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí.

Centrum rieši rovnako starostlivo všetky prípady spadajúce do predmetnej agendy v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí. V týchto spisoch Centrum v rámci svojich možností naštartovalo aktívnu komunikáciu s príslušnými orgánmi (prevažne zahraničnými) za účelom získania čo najpodrobnejších informácií o stave konania. V závislosti od konkrétnej situácie Centrum starostlivo zvažuje v každom jednotlivom prípade ďalší postup a podniká všetky potrebné kroky v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí.

Centrum vo viacerých prípadoch požiadalo príslušné súdy najmä v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska o povolenie intervencie do konania v najlepšom záujme maloletých detí. Rozhodnutie o takejto žiadosti Centra patrí do výlučnej kompetencie konkrétneho súdu v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorý rozhoduje nezávisle a nestranne s dôrazom na najlepší záujem maloletých detí. Centrum nemôže zasahovať do nezávislosti súdnictva a rozhodnutie súdu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť.

Po schválení prvej žiadosti Centra o povolenie intervencie do súdneho konania v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska začalo Centrum aktívne vstupovať aj do ďalších súdnych konaní v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a osobne sa zúčastnilo niekoľkých pojednávaní pred príslušným súdom, prípadne bolo prítomné prostredníctvom telefonického hovoru. V priebehu telefonických pojednávaní Centrum komunikovalo priamo s príslušným sudcom a poskytlo všetky potrebné vysvetlenia a informácie, ktoré boli nevyhnutné na objasnenie situácie a viedli k rozhodnutiu príslušného súdu o repatriácii našich maloletých detí, štátnych občanov na územie Slovenskej republiky.

Centrum svojím proaktívnym konaním prispelo k repatriácii, t.j. premiestneniu viacerých maloletých detí k ich umiestneniu do náhradnej starostlivosti na území Slovenskej republiky. Niektoré z týchto maloletých detí boli rozhodnutím príslušného súdu zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v rámci svojej biologickej rodiny, iné boli dočasne umiestnené do detského domova na území SR a o ich ďalšom osude rozhodovali príslušné slovenské súdy.

V súčasnosti je zabezpečená promptná komunikácia so súdmi, sociálnymi úradmi a inými orgánmi v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré rešpektujú Centrum ako svojho rovnocenného partnera na komunikáciu. Týmto spôsobom je zaistená rýchlejšia a efektívnejšia výmena informácií, ktorá je nevyhnutná pre urýchléné vybavovanie týchto citlivých prípadov týkajúcich sa maloletých detí žijúcich v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré sa z rozličných dôvodov ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov.

Centrum zároveň aktívne spolupracuje s príbuznými maloletých detí žijúcimi na území Slovenskej republiky, poskytuje im podporu, poradenstvo a aktuálne informácie o prebiehajúcich konaniach ako aj o možnostiach riešenia vzniknutej situácie.

Centrum sa v rámci svojich kompetencií snaží vnímať každý prípad komplexne a za každých okolností kladie dôraz na najlepší záujem maloletých detí, ktorý by mal byť aj smerodajným kritériom pri rozhodovaní súdov o ich budúcom živote.

Centrum koná vo všetkých prípadoch aktívne, musí však rešpektovať samostatnosť a nezávislosť rozhodovania súdov Slovenskej republiky či inej krajiny, nakoľko Centrum nemá rozhodovaciu právomoc. Centrum však v rámci aktívneho prístupu, najmä vo vzťahu ku krajinám, ktoré odoberajú slovenské deti v zahraničí (najmä so zreteľom na Spojené kráľovstvo) využíva na účel hájenia záujmu dieťaťa podania na súd – medzi iným aj intervencie v konaniach ako vedľajší účastník.

Od roku 2012 vo veciach týkajúcich sa starostlivosti detí Centrum rapídne zvýšilo svoju angažovanosť, a to na základe nových postupov a interných pokynov vedenia Centra. Z pohľadu Slovenskej republiky sa zúžila spolupráca so sociálnymi úradmi zo Spojeného Kráľovstva, i priame odkomunikovanie problémov súvisiacich s ochranou detí a Plánmi na ochranu detí.

Centrum na základe Nariadenia spolupracuje s ústrednými orgánmi a často priamo aj so sociálnymi úradmi jednotlivých krajín, a taktiež aj s veľvyslanectvami.

Memorandum o porozumení

V záujme posilnenia spolupráce Centrum pripravilo návrh **Memoranda o porozumení** v záujme promptného získania informácií o maloletých deťoch, ktoré sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a ktoré sa na území Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska ocitli bez starostlivosti rodičov, resp. sa o ne zaujímajú jednotlivé sociálne služby v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska.

Prvé Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a Mestskou radou mesta Peterborough bolo podpísané dňa 19.11.2015 v meste Peterborough za účasti riaditeľky Centra, starostu mesta Peterborough, zástupcov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí na slávnostnom stretnutí na mestskom úrade mesta Peterborough.

Cieľom Memoranda je zlepšiť komunikáciu medzi slovenskými a anglickými orgánmi, a zrýchliť výmenu informácií o deťoch slovenských občanov žijúcich na území mesta Peterborough. V doterajšej praxi prebiehala komunikácia medzi sociálnymi službami Slovenska a Anglicka prostredníctvom anglického ústredného orgánu, čím sa predlžovala doba vybavenia žiadosti. Od podpisu Memoranda môže anglická sociálna služba mesta Peterborough kontaktovať priamo Centrum, ktoré informácie urýchlene postúpi slovenským príslušným orgánom.

Najdôležitejšia časť Memoranda sa zameriava na riešenie problematiky odoberania detí slovenských občanov na území Anglicka a ich následný presun na územie Slovenska. Ide o problematickú záležitosť, najmä čo sa týka vyriešenia praktických otázok, akým spôsobom bude riešené odobratie dieťaťa rodine na území Anglicka, návrat dieťaťa do biologickej rodiny alebo zariadenia na Slovensku a konkrétne opatrenia pri presune dieťaťa na Slovensko.

Jednotlivé články sa zameriavajú na zabezpečenie cezhraničnej spolupráce týkajúcej sa prípadov maloletých detí a posilnení spolupráce slovenských a anglických orgánov. Účelom je tiež vzájomne sa oboznámiť s postupmi oboch krajín pri odoberaní detí a poskytovaní informácií o deťoch a rodine. Dohoda smeruje k prijímaniu praktických opatrení na návrat detí na Slovensko a postúpeniu vecí slovenskému súdu, ktorý bude ďalej konať vo veci mal. dieťaťa. Memorandum umožňuje poskytovať informácie o vnútroštátnych predpisoch oboch krajín medzi sociálnymi orgánmi, ktoré smerujú k zvýšeniu povedomia o postupoch v rámci procesu šetrenia pomerov alebo odoberania detí a výmene skúsenosti pri citlivých prípadoch maloletých detí na jednotlivých územiach.

Memorandum podporuje európske Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a vychádza z článkov o spolupráci medzi orgánmi oboch štátov. Zameriava sa aj na presun právomocí súdu vhodnejšiemu na prejednanie vecí a spôsob repatriácie maloletých detí na územie Slovenska. Na repatriáciu bude nevyhnutné vypracovať časový harmonogram a presné podmienky návratu dieťaťa na Slovensko.

Memorandum stanovilo styčné body, na ktoré je možné sa obrátiť v prípade vzniknutých problémov v súvislosti s občanmi oboch krajín. Taktiež vymedzilo nevyhnutné údaje, ktoré obe strany musia uvádzať v žiadosti o súčinnosť sociálnych orgánov. Dohoda určuje aj dobu na poskytnutie informácii dožadujúcej sa strane, aby sa predchádzalo prietahom v rámci prípadu. Na tieto účely slúži špeciálny komunikačný zabezpečený kanál vo forme emailovej schránky, ktorá zabezpečuje ochranu osobných údajov zúčastnených subjektov.

Dňa 23.03.2013 podpísalo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže za účasti zástupcov Zastupiteľského úradu SR v Londýne v poradí druhé Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Derby. Sociálna služba mesta Derby pristúpila ako druhá zo všetkých oslovených sociálnych úradov k podpísaniu Memoranda o spolupráci.

Dňa 31.03.2017 sa podarilo Centru podpísať v poradí tretie Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Manchester. Sociálna služba mesta Manchester vyslovila ochotu podpísať memorandum už v minulosti a na základe dlhodobej spolupráce sa podarilo docieľiť podpis tejto dohody.

Centrum naďalej pokračuje v aktivitách smerujúcich k uzavretiu ďalších dohôd so sociálnymi službami na území Anglicka, najmä v oblastiach, kde sa vyskytuje najväčší počet slovenských rodín, napr. Bradford, Sheffield, Birmingham, Newcastle alebo Glasgow. Pri uvedených aktivitách napomáha Centru Veľvyslanectvo SR v Londýne, ktoré sa osobnými stretnutiami snaží priblížiť jednotlivým sociálnym orgánom výhody vyplývajúce z užšej spolupráce so slovenskými orgánmi. Centrum verí, že na základe uvedených dohôd sa zlepší spolupráca a bude môcť priamo pomáhať dotknutým slovenským rodinám v zahraničí, ktoré sa dostali do problémov so sociálnymi úradmi.

Z dôvodu bohatých skúseností Centra s uzatváraním Memoránd v roku 2017 sa bude konať stretnutie zástupcov Centra a zástupcov Ministerstva spravodlivosti Lotyšskej

republiky za účelom odovzdania skúseností s uzatváraním Memoránd a vstupmi do konaní pred anglickými súdmi.

Štatistika EC spisov

Od vzniku problematiky EC spisov bolo v Centre zaevidovaných spolu 1258 spisov, ktoré sa týkali žiadosti spadajúce do pôsobnosti Nariadenia. Z uvedeného počtu bolo uzavretých spolu 847 spisov. Od roku 2015 Centrum zaviedlo evidenciu EC O spisov, ktoré sa týkajú výlučne odobratia detí zo starostlivosti rodičov. Od roku 2015 bolo v Centre zaevidovaných spolu 143 takýchto spisov z čoho bolo do konca roka 2016 uzavretých spolu 53 spisov.

Z danej štatistiky vyplýva, že okrem nových spisov, ktoré pribudli v roku 2016 sa Centrum muselo zaoberať EC a EC O spismi, ktoré pribudli v predošlých rokoch a predstavujú spolu 501 prípadov.

V roku 2016 k uvedeným spisom pribudli nové EC a EC O spisy. Z celkového počtu EC konaní v roku 2016 Centrum zaevidovalo spolu 60 EC O konaní, z toho 17 konaní uzavrelo ešte v tom istom roku. Zvyšných 260 konaní sa týkalo prešetrovania pomerov na základe čl. 55 Nariadenia, z toho 85 konaní uzavrelo ešte v roku 2016.

Najpočetnejšie konania sa týkajú Českej republiky s celkovým počtom 588 konaní, pričom sa uzavrelo presne 390 konaní, a taktiež Veľkej Británie s celkovým počtom 462 konaní, z toho uzavretých už 311 konaní.

Ďalším štátom v poradí je Rakúsko, s celkovým počtom 102 konaní, pričom sa uzavrelo z nich spolu 54 konaní, Nemecko s celkovým počtom konaní 50, z čoho bolo uzavretých spolu 34 konaní a Maďarsko s celkovým počtom 27 spisov, z ktorých bolo uzavretých 19 spisov.

V roku 2016 k uvedeným počtom EC a EC O spisov pribudlo spolu 320 EC a EC O spisov, z čoho bolo uzavretých v tom istom roku 102 spisov. Najväčší nárast sa v roku 2016 zaznamenal vo vzťahu k Českej republike s počtom 111, z čoho sa už uzavrelo 20

spisov, v poradí druhou je Veľká Británia s počtom 87 spisov, z čoho sa uzavrelo 39 spisov, tretím je Rakúsko s počtom 15, z čoho sa uzavrelo spolu 7 spisov a napokon Nemecko s novými spismi v počte 12, z ktorých sa v roku 2016 uzavrelo spolu 6.

Konania týkajúce sa starostlivosti a ochrany detí sú z roka na rok početnejšie a medzi ostatnými druhmi agendy, ktorou sa Centrum zaoberá, aj pomerne frekventované. Príčinou nárastu agendy je predovšetkým bližšia vzájomná spolupráca s orgánmi iných štátov, i väčší záujem verejnosti a Centra na týchto konaniach po zlomovom období roku 2012.

Tabuľky

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC DO ROKU 2016

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC do roku 2016							
štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Arabské Emiráty	0	0	0	1	1	2	2
Austrália	1	0	1	0	0	0	1
Bahrajn	0	0	0	1	0	1	1
Belgicko	6	1	7	1	2	3	10
Bulharsko	3	0	3	1	0	1	4
Cyprus	2	0	2	1	0	1	3
Česko	238	152	390	97	99	196	586
Dánsko	2	0	2	1	0	1	3
Egypt	1	0	1	0	0	0	1
Estónsko	0	1	1	0	0	0	1
Francúzsko	6	1	7	0	0	0	7
Grécko	1	0	1	0	0	0	1
Holandsko	4	6	10	4	1	5	15
India	0	0	0	1	0	1	1
Írsko	8	1	9	2	2	4	13
Japonsko	0	0	0	1	0	1	1
Jordánsko	1	0	1	0	0	0	1
Kanada	2	0	2	0	0	0	2

<i>Katar</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Kosovo</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Litva</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Luxembursko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Maďarsko</i>	12	5	17	8	1	9	26
<i>Nemecko</i>	23	10	33	11	2	13	46
<i>Nórsko</i>	1	1	2	1	0	1	3
<i>Poľsko</i>	4	1	5	0	0	0	5
<i>Rakúsko</i>	27	15	42	15	7	22	64
<i>Rumunsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Rusko</i>	0	0	0	0	1	1	1
<i>Slovensko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Slovinsko</i>	1	2	3	1	0	1	4
<i>Srbsko</i>	1	0	1	0	1	1	2
<i>Sýria</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Španielsko</i>	2	0	2	2	1	3	5
<i>Švajčiarsko</i>	3	3	6	2	1	3	9
<i>Švédsko</i>	1	1	2	0	2	2	4
<i>Taliano</i>	7	3	10	4	2	6	16
<i>Turecko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Ukrajina</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>USA</i>	1	0	1	0	1	1	2
<i>Veľká Británia</i>	211	68	279	86	44	130	409
<i>Spolu</i>	573	274	847	243	168	411	1258

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O DO ROKU 2016

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O do roku 2016							
štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
<i>Belgicko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Bulharsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Česko</i>	0	0	0	1	1	2	2
<i>Holandsko</i>	1	0	1	0	0	0	1

<i>Írsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Maďarsko</i>	2	0	2	1	0	1	3
<i>Nemecko</i>	0	1	1	3	0	3	4
<i>Nórsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Rakúsko</i>	11	1	12	22	4	26	38
<i>Švajčiarsko</i>	1	0	1	1	0	1	2
<i>Taliansko</i>	2	0	2	1	0	1	3
<i>USA</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Veľká Británia</i>	32	0	32	51	2	53	85
<i>Spolu</i>	50	3	53	83	7	90	143

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC V ROKU 2016

<i>CELKOVÝ POČET KONANÍ EC V ROKU 2016</i>							
<i>štát</i>	<i>uzavreté / U</i>			<i>aktuálne / A</i>			<i>A + U</i>
	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>spolu</i>
<i>Belgicko</i>	1	0	1	0	1	1	2
<i>Bulharsko</i>	1	0	1	1	0	1	2
<i>Česko</i>	13	7	20	50	41	91	111
<i>Francúzsko</i>	1	1	2	0	0	0	2
<i>Holandsko</i>	0	2	2	3	0	3	5
<i>India</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Írsko</i>	3	0	3	0	0	0	3
<i>Kosovo</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Maďarsko</i>	0	0	0	5	0	5	5
<i>Nemecko</i>	1	5	6	4	2	6	12
<i>Nórsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Rakúsko</i>	5	2	7	5	3	8	15
<i>Rusko</i>	0	0	0	0	1	1	1
<i>Slovinsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Švajčiarsko</i>	0	1	1	2	1	3	4
<i>Švédsko</i>	0	1	1	0	2	2	3
<i>Taliansko</i>	1	0	1	2	1	3	4
<i>Veľká Británia</i>	21	18	39	29	19	48	87
<i>Spolu</i>	47	38	85	104	71	175	260

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O V ROKU 2016

<i>CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O V ROKU 2016</i>							
<i>Štát</i>	<i>uzavreté / U</i>			<i>aktuálne / A</i>			<i>A + U</i>
	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>spolu</i>
<i>Belgicko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Bulharsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Nemecko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Rakúsko</i>	6	1	7	13	0	13	20
<i>Švajčiarsko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Taliansko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>USA</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Veľká Británia</i>	6	0	6	28	0	28	34
<i>Spolu</i>	14	3	17	43	0	43	60

7. MEDZIŠTÁTNE OSVOJENIA

Úlohy centra v oblasti medzištátnych osvojení

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže bolo určené za ústredný orgán podľa Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „Dohovor“)

Podľa Postupu pri medzištátnych osvojeniach do zmluvných štátov Dohovoru, ktorý schválil minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter 20.6. 2013 Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) ako ústredný orgán štátu pôvodu plní tieto úlohy:

- a) spolupracuje so zahraničnými ústrednými orgánmi a dojednáva administratívne postupy pre uskutočnenie medzištátnych osvojení podľa Dohovoru formou protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach
- b) monitoruje a porovnáva aktuálnu právnu úpravu v jednotlivých spolupracujúcich štátoch s ohľadom na právny poriadok Slovenskej republiky
- c) sleduje dodržiavanie uzatvorených protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach a prijíma vhodné opatrenia na odstránenie ich nedostatkov
- d) prijíma a posudzuje žiadosti zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenie podľa Dohovoru a podľa dohodnutých postupov
- e) vedie evidenciu žiadostí a zoznam zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenia
- f) vedie prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie, posudzuje a zabezpečuje kompletnosť dokumentácie týchto detí
- g) za účelom sprostredkovania nadviazania osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom vyberá najvhodnejšieho zahraničného žiadateľa o osvojenie; na tento účel zriaďuje poradné orgány

- h) organizuje v spolupráci s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, detskými domovmi a ďalšími zúčastnenými subjektmi nadviazanie osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom
- i) koordinuje a dohliada na celý priebeh medzištátnych osvojení
- j) prijíma opatrenia na získanie povolenia za účelom vycestovania dieťaťa zo Slovenskej republiky do prijímajúceho štátu v cudzine
- k) sleduje vývin dieťaťa zverného do predosvojiteľskej starostlivosti alebo osvojeného do cudziny podľa Dohovoru prostredníctvom partnerských ústredných orgánov alebo akreditovaných inštitúcií prijímajúcich štátov
- l) prijíma, posudzuje a vyhodnocuje sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zverného alebo osvojeného do cudziny podľa Dohovoru
- m) udeľuje súhlas na osvojenie dieťaťa podľa Dohovoru a podľa Zákona o rodine
- n) je orgánom príslušným podľa článku 23 Dohovoru na vydávanie osvedčenia
- o) informuje osvojiteľov o majetkových pomeroch dieťaťa po doručení právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa.

1. Úprava Postupu pri medzištátnych osvojeniach do zmluvných štátov Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach

Centrum v roku 2016 iniciovalo zriadenie pracovnej skupiny zameranej na úpravu Postupu pre medzištátne osvojenia. Tento návrh vyplynul z potrieb praxe a skúseností pri realizácii adopčných procesov do zahraničia. Cieľom úpravy je, aby v novom Postupe bolo možné nájsť jasné inštrukcie a informácie pre všetkých zúčastnených a predišlo sa tak zbytočným komplikáciám, nejasnostiam prípadne nedorozumeniam v realizácii medzištátnych osvojení. K diskusii boli prizvaní odborníci z praxe (z detských domovov, určených úradov PSVaR, ústredia PSVaR a Ministerstva PSVaR)

Do Postupu pre medzištátne osvojenia boli navrhnuté nasledovné zmeny:

- **pridanie nového článku o riešení tzv. mimoriadnych situácií** ak je určenému úradu oznámená rozhodujúca skutočnosť (napr. prípad, ak profesionálny rodič podá návrh na zverenie do NOS po tom, čo svoj návrh na zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti podali aj zahraniční žiadatelia). V prípadoch keď určený úrad oznámi centru novú podstatnú skutočnosť, riaditeľ centra zvolá tzv. mimoriadnu komisiu, ktorá má 9 členov: 1 predseda komisie je riaditeľom centra poverený zástupca centra, 2. externý psychológ znalec 3.zástupca z odboru sociálnoprávnej ochrany detí, sociálnej kurately Ústredia PSVaR a 4. z odboru poradensko-psychologických služieb Ústredia PSVaR, 5. zástupca neziskovej organizácie, 6. určený zamestnanec centra vykonávajúci agendu medzištátnych osvojení 7. zástupca určeného úradu PSVaR, 8.zástupca vecne a miestne príslušného úradu PSVaR (kolízny opatrovníka) a 9. zástupca detského domova, v ktorom je dieťa umiestnené. O výsledku zasadnutia mimoriadnej komisie informuje kolízny opatrovník príslušný súd a centrum ihneď písomne príslušný orgán prijímajúceho štátu, s ktorým dohodne ďalší postup a advokáta zastupujúceho žiadateľov, ak už bol splnomocnený na podanie návrhu na zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti
- **doplnenie možnosti pozastavenia sprostredkovania medzištátneho osvojenia v opodstatnených prípadoch.** (Napríklad v prípade, že sa už po zaradení dieťaťa do procesu sprostredkovania medzištátneho osvojenia na Slovensku objaví potenciálny pestún, osvojiteľ alebo rodinný príslušník, ktorý prejaví záujem o starostlivosť o dieťa, zároveň však nie je jasné, či sa zverenie do starostlivosti naozaj uskutoční). Následne

je možné sprostredkovanie medzištátneho osvojenia obnoviť alebo ukončiť, podľa toho, či sa možnosť umiestnenia na Slovensku potvrdí, alebo nie

- **úprava zloženia tímu odborníkov a komisie pre medzištátne osvojenia**
- **zvýšenie počtu postadopčných správ za obdobie po právoplatnom rozhodnutí súdu o osvojení dieťaťa**
- **nové vzory pre vyjadrenie k súrodeneckým väzbám a psychologickej správy**, nakoľko doterajšie materiály často poskytovali nejednoznačné alebo nedostatočné informácie, čo malo negatívny vplyv na medzištátne osvojenie
- **pridanie psychologickej správy o zahraničných žiadateľoch** ako súčasť spisovej dokumentácie žiadateľov pri doručení ich žiadosti
- po posúdení osobitých schopností dieťaťa pri príprave na konkrétnych žiadateľov zorganizujú pracovníci detského domova **pre dieťa jazykovú prípravu**, v rozsahu primeranom jeho veku a schopnostiam

Nakoľko väčšina detí, ktoré sú zaradené do zoznamu detí, ktorým je potrebné sprostredkovať medzištátne osvojenie je umiestnená v profesionálnych rodinách, pracovníci centra realizovali v období marec 2016 stretnutia s profesionálnymi rodičmi po celom Slovensku. Profesionálni rodičia zohrávajú významnú úlohu nielen starostlivosťou o deti umiestnené v detských domovoch ale aj pri príprave týchto detí na medzištátne osvojenia a na stretnutia so zahraničnými žiadateľmi. Z tohto dôvodu je veľmi dôležité, aby mali čo najpodrobnejšie informácie z praxe a vedeli tak deťom uľahčiť prechod z profesionálnej rodiny do novej adoptívnej rodiny v zahraničí. Nakoľko mnohí z profesionálnych rodičov sa ešte nestretli s medzištátnym osvojením, bolo dôležité ozrejmiť úlohy Centra a ostatných inštitúcií v procese medzinárodnej adopcie, popísať spoluprácu s jednotlivými krajinami ako aj informácie o podpisovaní medzištátnych zmlúv, podmienky, ktoré musia zahraniční žiadatelia splniť na to, aby boli zaradení do zoznamu žiadateľov vedených centrom, procesy priradovania žiadateľov k deťom a pod.

2. Slovensko ako krajina pôvodu

V súčasnosti sú v platnosti nasledovné zmluvy o medzištátnych osvojeniach:

- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Adopčným servisom Ministerstva vzdelávania, detí a mládeže **Luxemburského veľk vojvodstva** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach
- Administratívna dohoda tvoriaca rámec pre spoluprácu pri medzištátnych osvojeniach, ktorú uzavreli minister zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja **Francúzskej republiky** a riaditeľka Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej Republike a Sekretariátom ministra zahraničných vecí **Sanmarínskej republiky** pri medzištátnych osvojeniach
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Ministerstvom spravodlivosti **Holandského kráľovstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach,
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Riaditeľstvom súdnych služieb **Monackého kniežatstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach,
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti **Andorrského kniežactva** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach ,
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Odborom sociálnych štandardov ministerstva rodiny a sociálnej solidarity **Maltskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach,
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a The instituto da seguranca social, I.P., Ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia **Portugalskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach,

Centrum neustále vyvíja snahy na to, aby bolo rozširované portfólio prijímajúcich krajín, s ktorými Slovensko spolupracuje a aby tak zabezpečilo čo najväčší výber kvalitných žiadateľov pre deti, ktorým je potrebné sprostredkovať medzištátne osvojenie.

Pri komunikácii s prijímajúcimi krajinami o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach sa Centrum často stretáva s otázkami, týkajúcimi sa striktného uplatňovania princípu subsidiarity na Slovensku a to ešte aj po priradení dieťaťa k žiadateľom a odsúhlasení tohto priradenia žiadateľmi a príslušnými zahraničnými inštitúciami až do vydania súdneho rozhodnutia o zverení dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti žiadateľov, v dôsledku čoho sa môže stať, že sa objavia žiadatelia so Slovenska ešte aj počas prebiehajúcich interakcií so zahraničnými žiadateľmi. Centrum v tejto súvislosti diskutuje s ústrednými orgánmi iných štátov ako aj so Stálym zastúpením haagskej konferencie či Medzinárodnými sociálnymi službami a plánuje otvoriť aj vnútroštátnu diskusiu na túto tému s prípadnou možnosťou potreby úpravy niektorých zákonov a noriem. Zároveň tiež plánuje zorganizovať konferenciu s medzinárodnou účasťou, ústrednou témou ktorej by bola aplikácia princípu subsidiarity.

A, Luxemburské veľkovojsvodstvo

Luxembursko je malou ale veľmi vyspelou krajinou s pomerne silnou tradíciou medzinárodných adopcií, ktorá podpísala Dohovor v roku 2002. Povolená je adopcia detí do 16 rokov, pričom adoptívni rodičia musia byť vo veku minimálne 25 rokov jeden a 21 druhý. Zároveň rozdiel medzi osvojencom a osvojiteľom musí byť minimálne 10 rokov. V Luxembursku sú na realizáciu medzištátnych osvojení akreditované 3 adopčné agentúry, pričom na spoluprácu so Slovenskom bol vybraný Adopčný servis luxemburského červeného kríža, ktorý pôsobí v oblasti adopcií už od roku 1974. Vyjednávanie ohľadom podpisu bilaterálnej dohody v oblasti medzištátnych osvojení prinieslo výsledok vo forme podpisu zmluvy, ktorá plní všetky podmienky vyžadované slovenskou stranou na rovnakej úrovni, ako je to dohodnuté aj s ostatnými krajinami. Krajina disponuje rozličnými organizáciami, ktoré pomáhajú adoptovanými deťom aj rodičom v prípade potreby, poskytujú informácie, konzultácie, workshopy, terapie a programy pred, počas alebo po príchode dieťaťa do krajiny tak, aby sa zabezpečil jeho prospech. V roku 2017 očakáva centrum zaslanie prvých žiadostí od záujemcov z Luxemburska, aby z nich mohla vyberať tých najvhodnejších pre jednotlivé deti.

B, Francúzska republika

Francúzsko podpísalo Administratívnu dohodu o spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení so Slovenskom koncom roku 2015. Počas roku 2016 prví francúzski žiadatelia o osvojenie dieťaťa zo Slovenska absolvovali prípravu na adopciu, získali osvedčenie o vhodnosti na medzinárodnú adopciu a v priebehu roka boli do Centra doručené spisy prvých troch párov žiadateľov, ktorých bude možné zvažovať pre jednotlivé deti pri najbližších zasadnutiach odborných tímov a Komisie pre medzištátne osvojenia.

C, Sanmarínska republika

San Maríno začalo praktickú spoluprácu so Slovenskom taktiež v roku 2015, keď bol podpísaný Protokol o spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení medzi týmito dvoma krajinami. Realizácia adopčných procesov sa realizuje priamo medzi centrálnymi autoritami týchto dvoch štátov. O adopciu dieťaťa zo Slovenska prejavili svoj záujem zatiaľ tri páry, ktoré prešli schvaľovacím procesom a zaslali svoju žiadosť do Centra. Jednému z nich bolo v roku 2016 po zasadnutí odborného tímu a Komisie pre medzištátne osvojenia priradené dieťa, o ktoré žiadatelia prejavili veľký záujem a prostredníctvom svojho právneho zástupcu podali návrh na príslušný súd na jeho zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti. V súčasnosti sa čaká na termín súdneho pojednávania v tejto veci, ktorý určí súd.

D, Andorrské kniežatstvo

Spolupráca s Andorrou sa začala v roku 2014, keď bol podpísaný Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti Andorrského kniežactva týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach. Nakoľko sa v Andorre zmenila situácia a organizácia andorrskej vlády sa zmenila, ústredným orgánom pre vykonávanie hágskeho Dohovoru sa stalo novovzniknuté Ministerstvo sociálnej starostlivosti, spravodlivosti a vnútra o čom bolo Centrum oficiálne informované diplomatickou cestou. Podmienky vzájomnej spolupráce však ostávajú nezmenené a plnenie Protokolu sa aplikuje do praxe. Z Andorrského kniežatstva Centrum eviduje jeden pár, ktorému bolo v roku 2016 Komisiou pre medzištátne osvojenia priradené dieťa a v súčasnosti prebieha adopčný proces.

E, Maltská republika

Adopcie na Maltu sa začali realizovať od roku 2014 po tom, ako bola podpísaná aktuálna zmluva týkajúca sa spolupráce pri medzinárodných adopciách. V roku 2015 boli do predosvojiteľskej starostlivosti na Malte zverené 4 deti a v roku 2016 finalizovali adopcie týchto detí, nakoľko sa im v Maltských rodinách darí dobre a adaptačný proces prebieha bezproblémovo. V roku 2016 boli Maltským párom priradených 5 detí (z toho dve súrodenecké dvojice a jedno dieťa samostatne) a prebiehajú procesy nadväzovania osobného vzťahu s nimi. Súdne procesy týkajúce sa zverenia týchto detí do predosvojiteľskej starostlivosti a ich následný odchod do prijímajúcej krajiny je plánovaný na január a február nasledovného roka. Pomerne veľký počet žiadateľov z Malty prejavuje svoj záujem o adopciu detí zo Slovenska, čo sa odráža aj v počte prijatých nových spisových dokumentácií za minulý rok (15). V júni 2016 sa uskutočnilo stretnutie zástupcov centrálnej autority Slovenska a centrálnej autority Malty v priestoroch sídla Odboru sociálnych štandardov Ministerstva sociálnej politiky Maltskej republiky, ktorá je ústredným orgánom v súlade s článkom 6 Dohovoru o ochrane detí a spolupráci pri medzištátnych osvojeniach zo dňa 29. Mája 1993 na ktorom boli prerokované praktické otázky týkajúce sa realizácie adopčných procesov. Následne sa realizovali pracovné stretnutia s maltskými adopčnými agentúrami. Maltská strana vysoko ohodnotila štandardy spolupráce, ktoré boli nastavené v Protokole o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, ktorý bol podpísaný v roku 2014 a následne bolo centrum informované o akreditačnom procese adopčných agentúr na Malte, podmienok, ktoré musia spĺňať a kontrolných mechanizmoch, ktoré sú nastavené. Zrealizovalo sa tiež pracovné stretnutie s ministrom sociálnej politiky a sociálnych štandardov Michaelom Farrugia, ktorý vysoko ocenil spoluprácu so slovenským Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR vo všeobecnosti ako aj Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v oblasti medzištátnych osvojení. Poskytol bližšie informácie o tom, akým spôsobom funguje rodinná politika na Malte a akým spôsobom je možné podporiť rodiny, ktoré majú deti adoptované zo zahraničia.

F, Holandské kráľovstvo

Holandské kráľovstvo je krajinou, s ktorou spolupráca v oblasti medzištátnych osvojení prebieha už dlhé obdobie (od roku 2004). Riadi sa pravidlami určenými v bilaterálnej zmluve a je úspešne aplikovaná do praxe. V roku 2016 boli do Holandska zverené do predosvojiteľskej starostlivosti 3 deti a u ďalších 7 detí bol finalizovaný adopčný proces vo forme súdneho rozhodnutia o osvojení týchto detí Holandskými pármami, u ktorých sa predtým realizovala predosvojiteľská starostlivosť. Pracovníci Centra sa v septembri 2016 stretli so zástupcami holandskej centrálnej autority a akreditovanej agentúry, ktorá bola určená na spoluprácu so Slovenskom. Cieľom stretnutí bolo riešiť praktické otázky súvisiace s realizáciou medzištátnych osvojení slovenských detí do Holandska a získať konkrétnejšiu predstavu o postadopčnom servise poskytovanom deťom adoptovaným zo Slovenska do Holandska ako aj presvedčiť sa o úspešnosti týchto osvojení. Zástupca holandského ústredného orgánu ocenil spoluprácu so Slovenskom a to najmä v súvislosti s jasnými pravidlami vzájomnej spolupráce, ktoré boli zakodifikované v Memorande o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnej ochrany detí a mládeže a Ministerstvom spravodlivosti Holandského kráľovstva týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach. Pri tejto príležitosti bola možnosť stretnúť sa s rodinami, ktoré adoptovali deti zo Slovenska počas podujatia „reunion“. Bolo tak možné v neformálnych rozhovoroch získať bližšie informácie o tom, aké skúsenosti majú adoptované deti a adoptívni rodičia, ktorí prešli takýmto procesom. Bola tiež diskutovaná téma možnosti podpory v prípade, ak adaptácia prebieha náročnejšie. Podľa slov adoptívnych rodín je v začiatkoch náročné pochopiť a zladieť napríklad stravovacie návyky oboch krajín. Veľmi im v tom napomáhajú informácie získané od Centra a detských domov, v ktorých boli deti umiestnené. Veľmi oceňujú pohybové schopnosti slovenských detí, ktoré sú vďaka nim veľmi často nadané na rôzne športy a tiež umelecké nadanie, prejavujúce sa napríklad v hre na hudobných nástrojoch, speve a tanci. Čo sa týka osvojovania si cudzieho jazyka, to je väčšinou veľmi rýchle a bezproblémové avšak viacero detí má problém so školským prospechom. Rodičia však majú možnosť po absolvovaní diagnostiky získať podporného učiteľa, ktorí sa dieťaťu venuje individuálne v oblastiach, v ktorých dosahuje slabšie výsledky. Často sú problémy so sústredením či agresivitou riešené ešte aj formou ďalších podporných terapií, na ktoré majú tieto rodiny tiež nárok. V praxi sa ukazuje, že tieto opatrenia sú veľmi účinné a väčšina detí po roku alebo dvoch už výraznejšiu pomoc nepotrebuje, nakoľko si osvojí potrebné metódy zvládania náročných situácií. Evidentný bol veľký záujem adoptívnych detí o svoje korene a získavanie

informácií o pôvodných rodinách. Aj zo skúseností detí bolo zjavné, že holandské páry túto tému diskutujú s deťmi otvorene a zároveň aj citlivo. Mnohé z rodín a na Slovensko pravidelne vracajú napríklad počas dovolení a niektorí aj udržiavajú kontakt prostredníctvom internetu s pracovníkmi detského domova a pod. Viacerí adoptívni rodičia sa tiež zaujímali o to, či sa realizujú projekty zamerané na poznávanie a posilňovanie rómskej kultúry, nakoľko aj ich deti by mali o účasť na takomto projekte záujem. Z praxe vyplýva, že asi po roku strávenom v prijímajúcej krajine už deti zabúdajú svoj rodný jazyk, mnohí si však napríklad ponechávajú na počúvanie piesne zo Slovenska. Niekoľko adoptívnych rodín sa zaujímalo o možnosti prístupu k informáciám o biologickej rodine detí prípadne o možnosti nadviazania kontaktu s nimi. Boli informovaní o tom, že Centrum im v tejto oblasti pomôže a bude sa snažiť o sprostredkovanie informácií či kontaktu, na druhej strane je však potrebné akceptovať zákonné limity ako aj želanie biologickej rodiny.

G, Monacké kniežatstvo

V súčasnosti sú v predosvojiteľskej starostlivosti monackých párov dve deti, ktoré sa v tejto prijímajúcej krajine dobre adaptovali a dostávajú všetku potrebnú podporu zo strany nových rodičov ako aj monackých inštitúcií. Obe rodiny sú v kontakte a deti majú možnosť stretávať sa a hrať sa spolu. Jedna z rodín má záujem o adopciu ďalšieho dieťaťa zo Slovenska a plánuje podať novú žiadosť, aby tak rozšírili svoju rodinu a dali možnosť na získanie láskyplného domova ďalšiemu dieťaťu, ktoré ju potrebuje. Čo sa týka detí, ktoré boli adoptované monackými párami, ich prosperovanie je sledované vo forme postadopčných správ. Nakoľko niektorí adoptívni rodičia oznámili, že sa presťahujú do Francúzska, monacká centrálna autorita nadviazala kontakt s príslušnými úradmi vo Francúzsku a zabezpečila, aby boli správy do centra doručené v intervaloch ktoré boli dohodnuté a to aj po presune do iného štátu. V januári 2016 sa uskutočnilo stretnutie centrálnych autorít Monaka (la Direction des Services Judiciaires) a Slovenska. Okrem rokovaní o konkrétnych prípadoch adoptívnych rodín a ich situácie sa obe strany informovali o legislatívnych zmenách týkajúcich sa oblasti adopcí, ktoré sa realizujú ako na Slovensku tak aj v Monaku.

H, Portugalsko

Medzi Portugalskom a Slovenskom bol Protokol o spolupráci medzi CIPC SR a The instituto da seguranca social, ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia Portugalskej republiky podpísaný v roku 2014. Hoci je Portugalsko primárne krajinou pôvodu, existuje aj určitý počet portugalských žiadateľov, ktorí majú záujem o adopciu detí zo zahraničia. V tejto oblasti sa však uplatňuje tzv. reverse flow . Centrum s portugalskými partnerskými orgánmi priebežne komunikuje a to najmä v prípadoch, keď aktívne vyhľadáva žiadateľov. Robí sa tak v prípadoch keď Centrum v prehľade detí vhodných na medzištátne osvojenie eviduje dieťa, pre ktoré v celom aktuálnom zozname neeviduje pre neho žiadnych vhodných žiadateľov. V tomto prípade kontaktuje všetky partnerské zahraničné orgány so základnými informáciami o dieťati a na základe toho potom partnerský orgán môže objaviť vhodných záujemcov aj pre takéto dieťa.

I, Belgické kráľovstvo

Belgicko je súčasťou haagskej konvencie o medzištátnych osvojeniach od roku 2005. Je to federálny štát, ktorý sa delí do troch regiónov a komunit (flámsky, francúzsky a nemecký). Federálna centrálna autorita spadá pod ministerstvo spravodlivosti a je zodpovedná za všetky zákonné procesy ako napríklad vyhlásenie vhodnosti a spôsobilosti žiadateľov (prostredníctvom súdov) ako aj certifikáciu adopcií uskutočnených v zahraničí. Flámska centrálna autorita, ktorá prejavila záujem o spoluprácu so Slovenskom je zodpovedná za prípravu žiadateľov, prešetrenie pomerov v ich domácnosti a vypracovanie postadopčných správ. Príprava žiadateľov v Belgicku zahŕňa minimálne 26 hodín, a počet žiadateľov, ktorí môžu začať adopčný proces je obmedzený. Vek žiadateľov je minimálne 25 rokov a vekový rozdiel medzi adoptívnym rodičom a dieťaťom je minimálne 15 rokov. Podľa Belgického práva, pri adopcii dieťaťa nad 12 rokov je potrebný jeho súhlas a každé dieťa nad 12 rokov má právo na informácie zo svojho adopčného spisu. Po príchode dieťaťa do Belgicka je k dispozícii Podporné centrum adopcií, ktoré poskytuje podporu adoptívnym rodinám podľa ich potrieb. Predpoklad uzavretia Protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach s Flámskom je do konca roka 2017.

J, USA

Spojené štáty americké prostredníctvom svojho veľvyslanectva na Slovensku prejavujú veľký záujem o adopciu Slovenských detí. Po návšteve americkej ambasádorky pre detské záležitosti Slovensko obdržalo návrh na formalizáciu spolupráce v oblasti medzištátnych osvojení. Týmto návrhom sa zaoberá pracovná skupina zložená z odborníkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako aj Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

K, Talianska republika

Aktívna spolupráca s Talianskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení v súčasnosti neprebíha. Hoci Centrum opakovane iniciovalo stretnutie s ústredným orgánom Talianska za účelom podpisu aktuálnej dohody o spolupráci, záujem tejto strany nebol prejavovaný. Nakoľko v minulosti prebiehala s Talianskom intenzívna spolupráca a do Talianskych rodín bolo počas rokov 2003 – 2012 adoptovaných pomerne veľké množstvo detí (266), Centrum neustále sleduje ich prosperovanie v tejto krajine formou postadopčných správ. Tieto sú do Centra doručované podľa rozsahu, aký bol určený dohodami v čase adopcie dieťaťa. V prípade, ak sa v správach objavia informácie, ktoré je potrebné vysvetliť alebo doplniť, partnerský orgán na dožiadanie požadované informácie zašle (hoci často krát v dlhších lehotách). V tejto oblasti je možné sledovať zlepšenie a Centrum neeviduje žiadne chýbajúce postadopčné správy z tejto krajiny.

L, Rakúsko, Nemecko, Švajčiarsko

Záujem Rakúska o adopciu detí zo Slovenska ustal pravdepodobne v dôsledku silnej migračnej vlny v regiónoch, z ktorých záujemcovia pochádzali. Taktiež v Nemecku sa príslušné úrady musia viac zaoberať otázkou umiestnenia detí utečencov, čím vzniká väčší priestor na adopcie detí, ktoré sa už nachádzajú na území Nemecka. Švajčiarsko taktiež v komunikácii ohľadom spolupráce pri medzištátnych osvojeniach nie je aktívne a neprejavuje záujem o uzatvorenie zmluvy so Slovenskom.

M, Nórsko, Švédsko

Obe krajiny v minulosti deklarovali ťažkosti s uzatváraním medzištátnych dohôd v oblasti medzištátnych osvojení z dôvodov ich vnútroštátnej legislatívy a preto ani nie je veľký predpoklad že by sa v blízkej budúcnosti mohla obnoviť aktívna spolupráca v oblasti adopcií s týmito krajinami. Nórsku však v súčasnosti pripravuje legislatívu pre vznik akreditovaných agentúr a ich možné pôsobenie v zahraničí.

3. Prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie

Počet nových prijatých spisových dokumentácií detí za rok 2016

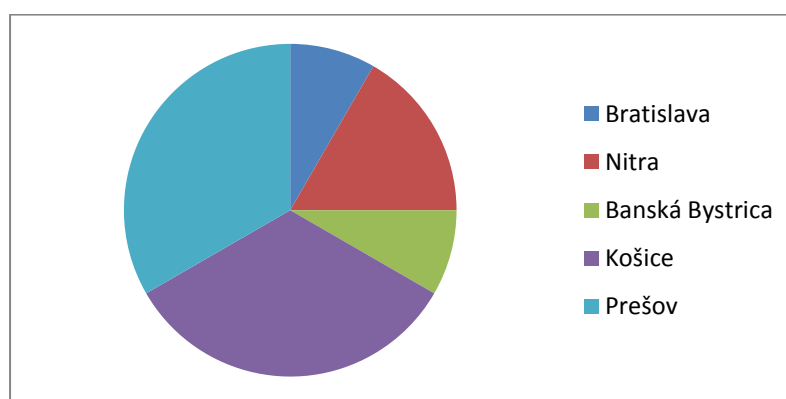
Celkovo je možno badať výraznejší pokles nových prijatých žiadostí detí, ktorým je potrebné sprostredkovať MŠO v roku 2016. Zatiaľ, čo v rokoch 2010- 2014 bolo prijatých priemerne 30 nových spisových dokumentácií, v roku 2015 ich bolo už len 19 a v roku 2016 Centrum obdržalo iba 12 nových spisových dokumentácií. Celkovo išlo o počet 16 detí, z toho 7 dievčat a 9 chlapcov. Priemerný vek týchto detí je 3,5 roka.

Čo sa týka profilov detí, z nových dokumentácií, je možné konštatovať, že percento detí so špeciálnymi potrebami sa neustále zvyšuje.

Tieto trendy je možné sledovať aj celosvetovo. Nakoľko je stále väčšie množstvo bezdetných párov, zvyšuje sa počet vnútroštátnych osvojení a žiadatelia sú stále prístupnejší adopcii detí so špeciálnymi potrebami.

Prehľad nových prijatých spisových dokumentácií detí podľa krajov

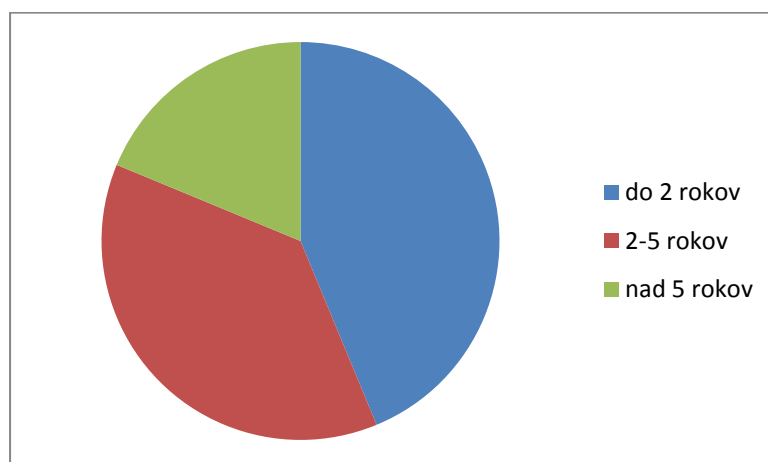
Bratislava	Nitra	Banská Bystrica	Košice	Prešov	Celkovo
1	2	1	4	4	12

Najviac detí s potrebou sprostredkovania medzištátneho osvojenia pochádza z východného Slovenska (Košický a Prešovský kraj).

Zaujímavou štatistikou je tiež rozdelenie detí podľa ich veku v čase prijatia žiadosti. Najväčší podiel detí prijatých v roku 2016 je do 2 rokov (7) a naopak nad 5 rokov išlo len o 3 deti.

rozdelenie detí podľa veku	
do 2 rokov	7
2-5 rokov	6
nad 5 rokov	3
celkovo	16

4. Prehľad zahraničných žiadateľov

Dôvod prečo sa žiadatelia rozhodnú pre medzištátne osvojenie je ten, že väčšinou v krajine, kde žijú, nie sú voľné deti na adopciu (preferuje sa náhradná starostlivosť) alebo počet žiadateľov niekoľkonásobne prekračuje počet detí, ktorým je v ich krajine potrebné nájsť rodinu. Nakoľko je na Slovensku pomerne veľké množstvo detí v detských domovoch (v roku 2016 to bolo približne 4400 detí) a slovenskí žiadatelia javia záujem o určitý počet

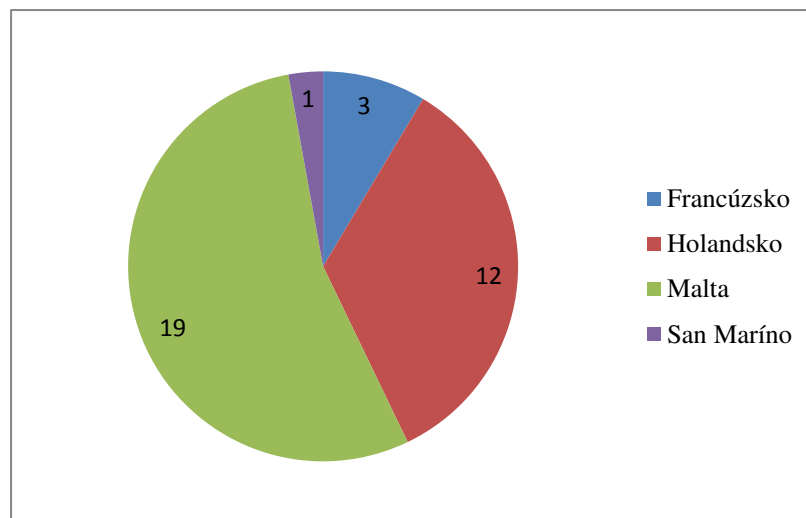
z nich, ostáva ročne približne 30 detí, ktorým je potrebné sprostredkovať medzištátne osvojenie.

Žiadatelia si Slovensko vyberajú najmä preto, že v mnohých krajinách sú na medzištátne osvojenia voľné len deti staršie ako 6 rokov alebo ťažko zdravotne postihnuté. Deti zo Slovenska zväčša nemajú ťažšie zdravotné postihnutia . Zahraniční žiadatelia nemajú problém s akceptovaním rómskeho etnika (na rozdiel od mnohých slovenských žiadateľov).

Celkovo aktuálne vedie centrum v zozname 35 aktívnych žiadostí zahraničných žiadateľov, z toho najväčší počet (19) z Malty a Holandska (12).

aktuálny celkový počet žiadateľov, ktorí ešte nemajú priradené dieťa podľa krajín

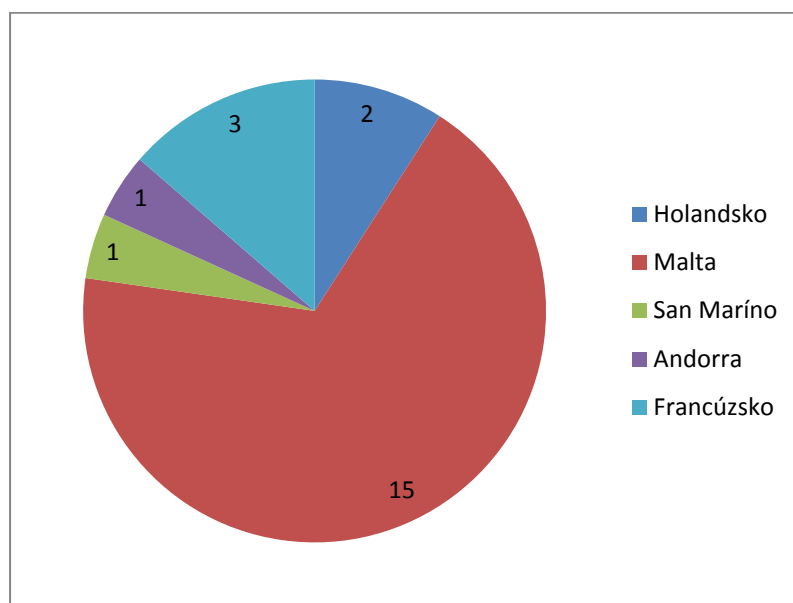
Krajina	Francúzsko	Holandsko	Malta	San Maríno	Celkovo
Počet	3	12	19	1	35

V roku 2016 bolo prijatých celkovo 22 nových žiadostí, z toho najviac z Malty (15).

Počet nových prijatých spisových dokumentácií žiadateľov

Krajina	Holandsko	Malta	San Maríno	Andorra	Francúzsko	celkovo
Počet	2	15	1	1	3	22

5. Realizácia adopčných procesov

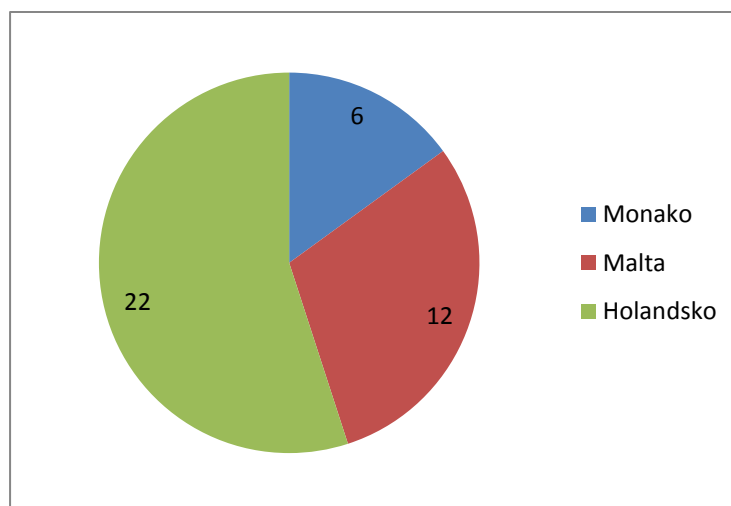
V roku 2016 sa konali 3 zasadnutia odborných tímov a 4 zasadnutia Komisie pre medzištátne osvojenia. Na týchto zasadnutiach boli priradení žiadatelia k 13 deťom. V troch prípadoch sa už realizuje predosvojiteľská starostlivosť, v ďalších je podaný návrh na zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti zahraničných žiadateľov a čaká sa na určenie termínu pojednávania zo strany súdu. V dvoch prípadoch boli deti stiahnuté z procesu medzištátneho osvojenia, nakoľko sa u nich objavili vážne zdravotné komplikácie a bolo zvážené, že medzištátne osvojenie by nebolo v ich najlepšom záujme. V roku 2016 boli teda celkovo súdom zverené do predosvojiteľskej starostlivosti 3 deti a u 9 detí prebehla finalizácia adopčných procesov a stali sa osvojencami zahraničných žiadateľov. U 8 ďalších detí prebieha predosvojiteľská starostlivosť s predpokladom finalizácie v roku 2017.

Správy z predosvojiteľskej starostlivosti sú doručované v intervale prvá správa najneskôr do jedného mesiaca odo dňa príchodu dieťaťa do prijímajúceho štátu a všetky nasledujúce sociálne správy pravidelne jedenkrát za tri mesiace až do vydania rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa. Táto frekvencia je nastavená už od začiatku fungovania medzištátnych osvojení a odráža zvýšenú potrebu monitorovania adaptácie dieťaťa po príchode do zahraničia. V prípade, že sa v procese objavia komplikácie, Centrum spolu s partnerskými orgánmi v zahraničí hľadajú a navrhujú riešenia, ako dieťa ale aj osvojiteľov podporiť tak, aby bol naplnený najlepší záujem dieťaťa.

V roku 2016 Centrum prijalo celkovo 40 správ z predosvojiteľskej starostlivosti, ktoré sa týkali 16 detí. Išlo o maloletých, u ktorých sa realizovala predosvojiteľská starostlivosť v krajinách Holandsko, Malta a Monako.

Prijaté postadopčné správy z predosvojiteľskej starostlivosti

Krajina	počet správ	počet detí
Monako	6	2
Malta	12	4
Holandsko	22	10
Spolu	40	16

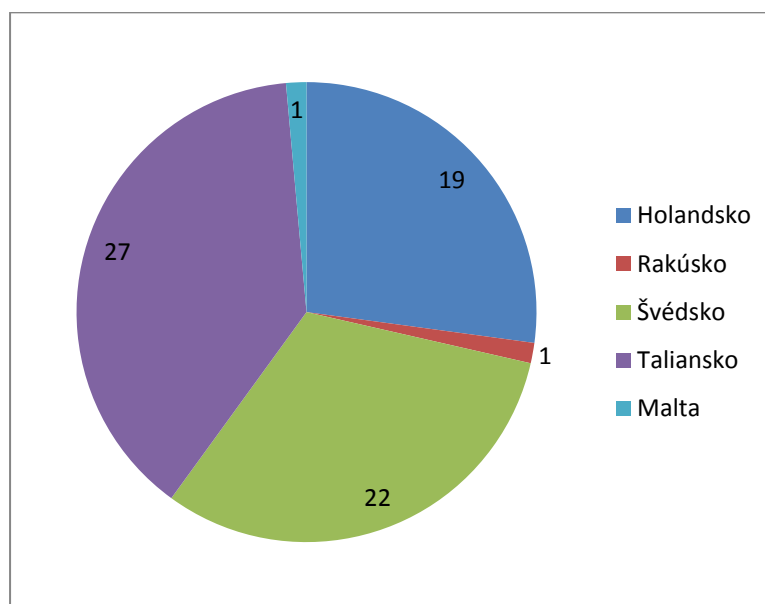
Monitoring detí, ktoré boli osvojené do zahraničia je jednou z najpodstatnejších úloh Centra. Správy sú doručované na základe zmlúv, ktoré boli platné v čase osvojenia dieťaťa/detí. V minulosti bolo s väčšinou krajín dohodnuté doručovanie správ po osvojení po dobu 4 rokov po osvojení, v súčasnosti sa kladie na tento monitoring väčší dôraz. Postadopčné správy sú vyžadované až do 18 roku veku dieťaťa.

V postadopčnej správe sa nachádzajú informácie o celkovom prosperovaní dieťaťa, jeho zdravotnom stave, začlenení do rodiny aj do spoločnosti, prosperovaní v škôlke, či škole, vzťahy s inými deťmi a pod. Súčasťou správy sú aj fotografie z bežného života dieťaťa a jeho kresby.

V roku 2016 bolo do centra doručených 70 postadopčných správ týkajúcich sa 77 detí. Z toho bolo 27 postadopčných správ z Talianska, 22 zo Švédska, 19 z Holandska, 1 z Rakúska a 1 z Malty. Ich prehľad podľa jednotlivých krajín je v nasledovnej tabuľke.

Prehľad doručených postadopčných správ z obdobia po osvojení

Krajina	Počet správ	PA počet detí
Holandsko	19	27
Rakúsko	1	2
Švédsko	22	25
Taliansko	27	21
Malta	1	2
Spolu	70	77

6. Slovensko ako prijímajúca krajina

Centrum sa snaží o to, aby sa Slovensko stalo aj prijímajúcou krajinou a teda bolo možné aby páry s obvyklým pobytom na Slovensku mohli adoptovať deti zo zahraničia. Nakoľko žiadatelia prejavujú záujem o adopciu detí najmä z krajín ako Kambodža, Ukrajina, India či Etiópia, Centrum oslovilo za účelom spolupráce najmä tieto krajiny. Hoci je Centrum v tejto komunikácii aktívne, odpovede z týchto krajín prichádzajú zväčša po dlhom čase, nakoľko sa sústredia najmä na komunikáciu s veľkými prijímajúcimi krajinami s dlhou históriou umiestňovania detí zo zahraničia, ktoré dokážu poskytnúť rodinu veľkému počtu detí. Dojednávanie spolupráce s týmito krajinami je dlhodobým procesom, ktorý zahŕňa aj súčinnosť iných inštitúcií na Slovensko (ako napríklad Ministerstva zahraničných vecí, ako aj Oddelenia štátneho občianstva na Ministerstve vnútra, cudzineckej polície, súdov a pod.)

8. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Centrum je napojené na štátny rozpočet SR prostredníctvom rozpočtu MPSVR SR a hospodári samostatne, podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré mu určí zriaďovateľ – MPSVR SR.

Rozpočet organizácie podľa programov v Eurách

Kód	Názov	Výdavky
07E	Tvorba a implementácia politík	434 518,00
07E04 -	Výkon štátnej správy na úseku sociálnych vecí, rodiny, práce a zamestnanosti	434 518,00
07E0402 -	Ostatná štátna správa	434 518,00

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové výdavky centra k 31.12.2016 boli 434 518,00 Eur v percentuálnom vyjadrení k celkovému rozpočtu je to vo výške 100 %.

- Mzdy a platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)

Celkový objem mzdových prostriedkov bol vyčerpaný vo výške 247 276,00 Eur k celkovému rozpočtu miezd pri priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2016 v počte 18, pričom jedna štátna zamestnankyňa je od 27.6. 2015 na rodičovskej dovolenke.

- Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní (620)

Rozpočtové položky poistného a príspevku zamestnávateľa do Zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne bola čerpaná vo výške 86 423,00 Eur. Čerpanie na týchto rozpočtových položkách tvoria odvody zamestnávateľa z miezd štátnych zamestnancov.

- Cestovné výdavky (631)

Celkové výdavky na cestovné k 31.12.2016 boli čerpané vo výške 5 160,69 Eur . Výdavky na zahraničné služobné cesty k 31.12.2016 boli vo výške 3 328,17 Eur, náhradu cestovného pri tuzemských služobných cestách tvorila finančná čiastka vo výške 103,03 Eur.

K sledovanému obdobiu bolo uskutočnených 9 zahraničných služobných ciest, ktorých sa zúčastnili štátni zamestnanci z medzinárodno-právneho oddelenia centra. Sú to tieto zahraničné krajiny: Monako – 1, Belgicko – 4, Česká republika – 1, Škótsko – 1, Malta – 1 , Holandsko – 1. Zúčastnili sa ich štátni zamestnanci Centra.

Uvedené sú len niektoré zahraničné služobné cesty:

Dňa 18.1. – 20.1.2016 sa riaditeľka Centra a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC v Monaku / Monacké kniežatstvo /.

Účel ZPC: Stretnutie s ústredným orgánom Monaka k spolupráci pri medzištátnych osvojeniach. Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 21.1. – 22.1.2016 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : 14. Výročné stretnutie zástupcov Európskej justičnej siete v občianskych a obchodných veciach.

Všetky náklady boli hradené pozývajúcou stranou.

Dňa 15.2. – 16.2. 2016 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Prahe /Česká republika/.

Účel ZPC: Stretnutie k revízii nariadenia Brusel II bis.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 8.6. – 10.6. 2016 sa riaditeľka Centra a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC v Glasgowe / Škótsko /.

Účel ZPC : Súdne vypočutie Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v prípade návratu maloletých detí Krokových.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 5.7. – 7.7. 2016 sa riaditeľka Centra zúčastnila ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : Medzinárodná konferencia Eurochild.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 20.6. – 22.6.2016 sa dvaja štátni zamestnanci zúčastnili ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : 60. stretnutie kontaktných bodov Európskej justičnej siete v občianskych a obchodných veciach.

Náklady na cestovné a ubytovanie hradila pozývajúca strana, ostatné náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 29.6. – 1.7. 2016 sa riaditeľka Centra a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC na Malte.

Účel stretnutia : Stretnutie so zástupcami Centrálnej autority na Malte vo veci bilaterálnych rokovaní o medzinárodných adopciách.

Náklady na cestovné a ubytovanie hradila pozývajúca strana, ostatné náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 18.7. – 19.7. 2016 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : Stretnutie k revízii nariadenia Brusel II bis . Zasadnutie Rady- civilné právo E.7.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 23.9.2016 sa riaditeľka Centra a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC v Holandsku.

Účel ZPC : Stretnutie s holandskými adoptívnymi rodinami a holandskou akreditovanou agentúrou.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

- Energie, voda, komunikácie (632)

Výdavky na energie, vodu a komunikácie činia v celkovom vyjadrení 3 793,80 Eur. Najvyššie čerpanie bolo na rozpočtovej položke 632003 – Poštové a telekomunikačné služby vo výške 1 842,88 Eur, z ktorej boli hradené výdavky na poštovné a telekomunikačné poplatky.

- Materiál (633)

Výdavky v tejto rozpočtovej klasifikácii boli vo výške 4 671,82 Eur. Najväčšiu finančnú čiastku tvorí rozpočtová položka 633006 – Všeobecný materiál, vo výške 3 393,72 Eur na nákup kancelárskeho papiera a kancelárskych potrieb a tonerov do tlačiarní.

- Dopravné (634)

Z tejto rozpočtovej klasifikácie bola k 31.12.2016 čerpaná čiastka vo výške 1 585,89 Eur, z toho: rozpočtová položka 634001 na nákup paliva do služobného osobného auta Škoda Rapid, vo výške 798,29 Eur. Rozpočtová položka 634002-Servis, údržba, bola čerpaná vo výške 263,51 Eur .Rozpočtová položka 634003 – Poistenie, čerpanie tvorilo zaplatené zákonné poistenie a havarijné poistenie Alianz-Slovenská poisťovňa a.s. za služobný automobil Škoda Rapid ŠPZ BL 934 IB bolo 474,09 Eur.

- Rutinná a štandardná údržba (635)

K 31.12. 2016 v tejto rozpočtovej skladbe boli čerpané rozpočtové prostriedky vo výške 1 237,62 Eur, na údržbu budov a softvéru.

- Nájomné za nájom (636)

K 31.12.2016 boli v tejto rozpočtovej skladbe čerpané rozpočtové prostriedky na prenájom poštového priečinku vo výške 10,00 Eur.

- Služby (637)

Celkové plnenie na tejto rozpočtovej klasifikácii vo finančnom vyjadrení je vo výške 127 994,8 Eur. Najvyššie čerpanie na RP 637 004 – 30 427,40 Eur /napr. preklady na súdne pojednávania, tonery /.

Rozpočtová položka 637 014 – stravovanie vo výške 2 159,13 Eur bola čerpaná na stravovanie štátnych zamestnancov.

Rozpočtovú položku 637 027- Odmeny mimo PP vo výške 4 083,83 Eur tvorili výdavky na vyplatené dohody o vykonaní práce a na dohody o pracovnej činnosti

- Transfery (642)

Na tejto rozpočtovej položke je plnenie vo výške 1 795,61 Eur, ktoré bolo čerpané z dôvodu náhrady príjmu pri práceneschopnosti.

Pri nakladaní s rozpočtovými prostriedkami centrum postupovalo hospodárne, v súlade so zákonom a rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa.